

2009-2019 Yılları Arasında Türkiye’de Yürütülmüş Olan Ergenlik Konulu Tezlerin İncelenmesi

Analysis of Theses on Adolescence Conducted in Turkey Between 2009-2019

Pelin İNAN^a

^a Psikolojik Danışman, Ankara, Türkiye

ORCID: 0000-0002-0679-7327

inann.pelin@gmail.com

Melike Cansu EVLÜCE^b

^b Psikolojik Danışman, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Kres ve Gündüz Bakımevi, Ankara, Türkiye

ORCID: 0000-0002-2732-6807

melikecansu.evluce@gmail.com

Figen ÇOK^c

^c Prof. Dr., Başkent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı,

Ankara, Türkiye

ORCID: 0000-0003-2406-1345

figencok@baskent.edu.tr

Anahtar

Kelimeler:

- 1.Ergenlik
- 2.Yöntem
- 3.İçerik analizi
- 4.Tezler

Öz

Amaç: Ergenlik önemli bir araştırma alanı olarak giderek artan ölçüde tezlere konu olmaktadır. Bu çalışmanın amacı Türkiye’de ergenlik konusundaki tezlerin konu alanları ve araştırma yöntemlerinin genel hatlarının betimlenmesidir.

Yöntem: Betimsel araştırma olan bu çalışmada 2009-2019 yılları arasında anahtar kelimesinde veya özetinde ergenlik geçen araştırmalar YÖK’ün Ulusal Tez Merkezi’nden listelenmiştir. Ulaşılan 875 tezden kapsam dışı olmayan 672 tez çalışmaya dâhil edilmiştir. Araştırmacılar arasındaki tutarlılığı belirlemek amacıyla pilot çalışma yapılmış, sonrasında tezleri araştırmacılar bağımsız olarak ve içerik analizi yöntemiyle incelemiştir.

Bulgular: İlgili tezler; konu alanları, örneklem sayıları, kullanılan yöntemler, kullanılan ölçme araçları, gelişimsel düzey, kullanılan analiz teknikleri gibi yirmi farklı değişken üzerinden incelenmiş, kaydedilmiş ve sınıflandırılmıştır. Konu alanlarına göre ağırlıklı olarak psikoloji ile eğitim-öğretim alanlarında, genel türüne göre %77 ile en çok betimsel/ilişkisel çalışmaların yapıldığı saptanmıştır. Araştırma türlerine göre %64 ile en çok nicel araştırma modeline rastlanmıştır. En fazla çalışmanın %81 ile nicel veri toplama aracı en çok form/anket ve ölçek- kullanılarak yapıldığı saptanmıştır. Verilerin ağırlıklı olarak 500 üstü örneklem grubu aralığında ve lise gelişim düzeyinde yürütüldüğü belirlenmiştir. Tezlerde en çok amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmış, istatistiksel yöntem olarak en çok %26’yla frekans ve yüzde kayıtları yer almıştır.

Sonuç: Türkiye’de yapılan ergenlik tezleri önemli bir yoğunluk ve kapasiteye işaret etmektedir. Ancak çalışmaların metodolojik özelliklerinin güçlendirilmesi gerekmektedir.

¹ Sorumlu yazar/Corresponding author

Keywords:

1. Adolescence
2. Method
3. Content analysis
4. Theses

Abstract

Objective: Adolescence, as an important research area, is increasingly being studied in the theses. The aim of this study is to determine the subject areas and the general characteristics of research methods of these thesis.

Method: In this descriptive study, thesis with term "adolescence" in their keywords or abstracts, conducted between years 2009 and 2019 were listed by YÖK National Thesis Center. Of the 875 theses reached, 672 theses that were in the scope, were included in the study. In order to determine the consistency between the researchers, a pilot study was conducted and then the researchers examined the theses independently with the content analysis method.

Results: Thesis had been examined, recorded and classified over twenty different variables such as subject areas, sample numbers, methods used, measurement tools used, developmental level, and analysis techniques used. It was determined that studies were carried out mainly in the fields of psychology and education according to the subject areas, and descriptive/relational studies were mostly conducted. According to the types of research, mostly quantitative research model was carried, 64%. Most of the studies were conducted using the quantitative data collection tool-mostly form/survey and scale, 81%. It was determined that in most thesis sample group was 500 and above and high school developmental level was studied. While the mostly purposive sampling method is used in theses, frequency and percentage records are used as statistically with a maximum rate of 26%.

Conclusion: The thesis on adolescence seem to have good interest and capacity however methodological features of studies conducted in Turkey need to be strengthened.

Geliş Tarihi:

26.06.2022

Kabul Tarihi:

12.11.2022

Yayın Tarihi:

29.12.2022

Atıf: İnan, P., Evlüce, M. C. ve Çok, F. (2022). 2009-2019 yılları arasında Türkiye'de yürütülmüş olan ergenlik konulu tezlerin incelenmesi. *Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 240-267.

Citation: İnan, P., Evlüce, M. C. & Çok, F. (2022). Analysis of theses on adolescence conducted in Turkey between 2009-2019. *MAUN Journal of Education*, 2(2), 240-267.

Giriş

Ergenlik, birey için sosyokültürel çevrenin daha etkin olduğu ve kimliğin daha belirgin hale geldiği dönemdir. Ergenlik fizyolojik, bilişsel ve psikososyal değişme ve olgunlaşma süreçlerini kapsamakta ve farklı alanlar birbirleriyle etkileşim içinde olmaktadır (Levy-Warren, 1996; Arnett, 2001; Steinberg, 2005). Ergenlik dönemi, büyümeye bağlı olarak insan bedenindeki fiziksel ve duygusal değişimlerle tetiklenen psikososyal ve cinsel olgunlaşma ile hız kazanan, kişinin özerkliğini, kimlik kazanımını ve üretkenliğini edinmesiyle tamamlanan bir yaşam dönemidir. Bu süreçte ergen, yetişkinlik dönemine hazırlanır (Derman, 2008). Bununla birlikte, bu dönemde bireylerin riskli davranışlarında artış olduğu gözlemlenmiştir. Bu riskli davranışlara okul terki, olumsuz davranışlar, sigara kullanımı örnek gösterilebilir. Bu durum, bu davranışlara sahip bireylerin akademik becerilerinin zayıflamasına neden olabilmektedir (Adams & Berzonsky, 2003; Telef, 2014). Bu sebeple gelişim dönemi olarak ergenliğin araştırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Ergenlik geçmişte daha kısa bir süreci kapsarken, günümüzde bu süreç çok daha uzun sürmektedir. Çünkü günümüzde gençlerin, yetişkinlik döneminin görevlerinden olan evlilik,

kariyer ve ekonomik bağımsızlığı yerine getirmeleri geçmişte olduğundan çok daha fazla zaman almaktadır. Bu nedenle insan yaşamında genel olarak çocukluktan ergenliğe geçilmesi daha erkene çekilmişken, ergenlik döneminin sonlanması daha uzun zaman almaya başlamıştır. Bu nedenle günümüzde ergenlik dönemi yaklaşık 10 yaşlarında başlayıp 20'li yaşların ortalarında kimlik duygusunun tamamlanması ile bitmektedir (Steinberg, 2014). Bundan dolayı birçok okul dönemini kapsamaktadır (Derman, 2008). Ergenlikte cinsiyet farkları pek çok çalışmada önemle dikkate alınmaktadır (Parlaz, Tekgül, Karademirci ve Öngel, 2012).

Ergenlik dönemi gelişimi ve ergenlik döneminde bulunan bireyler üzerinde yürütülen çalışmalar tüm dünya genelinde olağanüstü bir artış göstermektedir. Bu durum bir ölçüde ergenliğin dünya nüfusu açısından çok geniş bir kitleyi içermesine bağlıdır. UNICEF'in güncel verilerine göre dünya nüfusunun yaklaşık %16'sı olan 1.3 milyar ergen bulunmaktadır (<https://data.unicef.org/adp>). Bu sayılar yalnızca 10-19 yaşları arasında kapsamaktadır. Ayrıca ergenliğin giderek daha özel bir yaşam dönemi olduğunun anlaşılması ve kendine özgü bir gelişimsel dönem olarak algılanması konuya ait araştırmaların artmasına neden olmuştur (Lerner, 2002; Silbereisen and Lerner, 2007). Küreselleşme ile birlikte farklı bölgelerde insan gelişiminde benzerlikler artsa da, ergen gruplarda büyük farklılıklar, çeşitlilikler ve ciddi orandaki eşitsizlikler ortaya çıkmaktadır (Larson, Wilson ve Rickman, 2010) Bu gelişmeler ve çeşitlenmeler doğrultusunda ergenlerin dünyanın farklı bölgelerinde daha çok incelenmesi bir ihtiyaçtır (Arnett,2015). Bu noktada araştırmaların genel olarak değerlendirildiği çalışmaların olmadığı görülmekle birlikte, konuya ilişkin çalışmaların giderek artması dikkat çekicidir.

Ergenlikle ilgili araştırmacıların yönelimlerinin çeşitliliği ve çalışmaların ergenlikle ilgili politikalara yansımaya potansiyeli nedeniyle ergenlikle ilgili çalışmalara genel bir bakış sağlanması önemli görülmektedir. Ayrıca farklı araştırma yöntemlerinin, örneklemelerin ergenlik tezlerinde nasıl yer bulduğu araştırma yöntemleri açısından da bir değerlendirme çerçevesi oluşturacaktır.

Genel olarak araştırmacılar giderek artan ölçüde ergenlerin çeşitli özelliklerinin araştırılmasına yönelmiştir. Ergenlikle ilgili çalışmalardaki dağılım incelendiğinde biyolojik temelli araştırmalar ve beyin araştırmalarında, ergenliğin ruh sağlığı açısından incelenmesindeki eğilimlerde, LGBT ve cinsellik konulu araştırmalarda, ergenliğin kimlik kazanımı ve yetişkinliğe geçiş çalışmalarının açıklanmasındaki rolünde, müdahale ve uygulama temelli çalışmalarda artış görülmektedir. Bununla birlikte, çeşitli disiplinlerde ergenlik bir evre veya konu olarak incelenmiş ya da bazı konuların ergenlerde nasıl yaşandığı inceleme konusu olmuştur (Çok, 2013). Giderek çeşitlenen bu araştırmalar üniversitelerdeki lisansüstü tez çalışmalarında da araştırma konusu olma niteliği taşımaktadır. Tezlerde ele alınan ergenlik araştırmalarına ilişkin bu geniş birikimin genel olarak nasıl bir yapı taşıdığına incelenmesi, ergenliğin alan yazında nasıl çalışıldığının anlaşılması açısından önemlidir. Çalışma eğilimleri saptandığında yeterince denenmemiş tekniklerin ortaya koyulmasının alan yazındaki eksiklerin üzerine gidilebilmesi açısından

önemli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada, Türkiye’de ergenlik konusunda yapılan farklı türlerdeki tezlerin incelenmesi ve konu alanları, araştırma yöntemlerinin genel hatlarının betimlenmesi amaçlanmaktadır. Bir meta analiz ya da sistematik derleme niteliği taşımayan bu çalışmada tezlerde ortaya konan araştırma özelliklerinin belirlenmesi temel amaçtır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Yapılan araştırma ergenlik dönemi hakkında 2009-2019 yılları arasında yapılmış tezlerin incelenmesini kapsamaktadır. Tezler betimsel tarama yöntemi ile 20 farklı değişkene göre değerlendirilmiştir. İçerik analizi frekans değerlendirme yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, metne yönelik tarafsız ve sistematik bilgi sunmayı hedefleyen bir araştırma yöntemidir. Araştırılan metin ya da diğer belgelerin araştırma amacı doğrultusunda özelliklerinin sınıflanması ve gözler önüne serilmesi biçiminde yürütülür (Koçak, Arun, 2006).

Araştırma Grubu

Araştırma grubunu anahtar kelimesinde ve özetinde ergenlik geçen 2009-2019 yılları arasında yapılmış 672 tez oluşturmaktadır.

İşlem

Anahtar kelimeleri içinde “ergenlik” kelimesi geçen tezler YÖK’ün Ulusal Tez Merkezi’nden taranmıştır. Yapılan tarama sonucunda toplamda 875 teze ulaşılmıştır. Ancak anahtar kelimelerinde ergenlik geçmemesine rağmen kapsam dışı olarak araya karışan çalışmalar dâhil edilmemiştir. Bu çalışmalar farelerin ergenlik dönemi; peyzaj mimarisi alanında yapılan bir tezin ergenlikle ilgili olmadığı halde tarama dâhilinde çıkmış olması gibi örneklerdir. Sonuç olarak 672 çalışma incelemeye alınmıştır. Pilot çalışma için 2009 yılında yapılan ve listede ilk 20 çalışma olarak yer alan tezler iki araştırmacı tarafından hazırlanan ölçütlere göre değerlendirilmiş, frekans ölçümleri elde edilmiş ve iki araştırmacı arasındaki tutarlılık incelenmiştir. Tutarlılığın %96 değeri ile yüksek olduğu görülmüştür. Çalışmanın geri kalan bölümünde araştırmacılar bağımsız değerlendirmeye devam ederek tüm tezleri içerik analizi ile incelemiştir. Her bir tez aşağıdaki bilgileri kaydedilerek ve numaralandırılarak incelenmiştir.

Tezin adı, öğrenci/akademisyen adı, tez yılı, üniversite, enstitü, tez türü, bilim dalları, sayfa sayısı, dili, konu alanları, yöntem I (betimsel/ ilişkisel, deneysel/ yarı deneysel, örnek olay), yöntem II (nitel araştırma modeli, nicel araştırma modeli, karma araştırma modeli), örneklem büyüklüğü/çalışma grubu, örneklem sayısı, cinsiyet, gelişimsel düzey (ortaokul/lise/üniversite/yetişkin), veri toplama araçları/ölçme araçları (nicel ise veri toplama

araçları: form/ anket, ölçek, envanter, tıbbi testler/ nitel ise veri toplama araçları: görüşme, gözlem, odak grup, eğitim verilmiş/ doküman incelemesi), ölçme aracının geliştirilmesi (ölçek geliştirilmiş, uyarlanmış/uyarlama, hazır ölçek kullanmış), veri toplama: çevrimiçi ya da kâğıt kalem, örnekleme yöntemi(amaçlı/uygun, evrenden örnekleme seçimi, evrenin tümüne gitme), işlem bölümü ya da verilerin toplanması(etik izin alınmış/ bilinmiyor; onam formu (bireyden/ aileden/ okuldan/ilgili kurumdan/ bilinmiyor), analiz (frekans ve yüzde kayıtları, parametrik olmayan analizler, korelasyon, varyans analizi, regresyon, yapısal eşitlik modellemesi(YEM)), faktör analizi çalışması (açımlayıcı, doğrulayıcı) açılarından tek tek sınıflandırılarak içerik analizine tabi tutulmuştur.

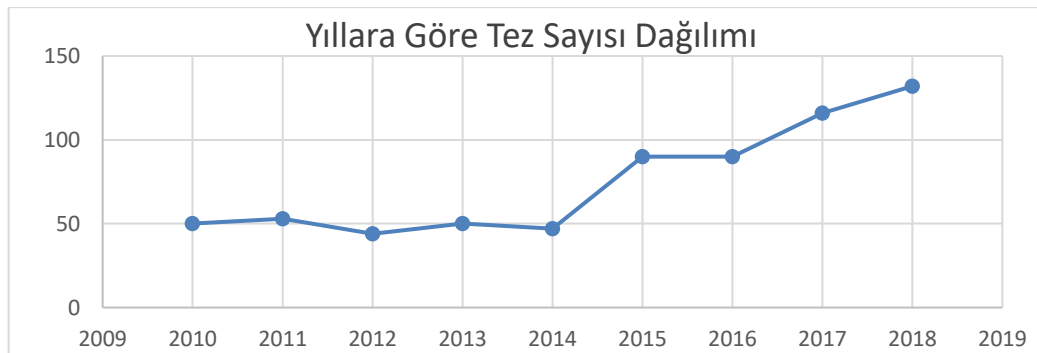
Verilerin Analizi

Elde edilen tüm frekanslar yüzde değerleri de dikkate alınarak yorumlanmıştır. Ayrıca tezlerle ilişkin saptanan özellikler tablo ve grafiklerle gösterilmiştir.

Bulgular

Yıllara Göre Tez Sayısı Dağılımı

Araştırma kapsamında ergenlik anahtar kelime ve özetinde ergenlik geçen 672 tez incelendiğinde, 2010 yılında 50 (%8) , 2011 yılında 53 (%8), 2012 yılında 44 (%7), 2013 yılında 50 (%7), 2014 yılında 47 (%7), 2015 yılında 90 (%13), 2016 yılında 90 (%13), 2017 yılında 116 (%17) ve 2018 yılında 132 (%20) tez çalışması olduğu görülmektedir. 2014 yılından sonra çalışma sayılarında bariz bir artış olmuştur. Genel eğilim olarak ise yıldan yıla çalışma sayısının arttığı görülmektedir. Aşağıda yıllara göre toplam tez sayısı dağılımı grafiği verilmiştir.

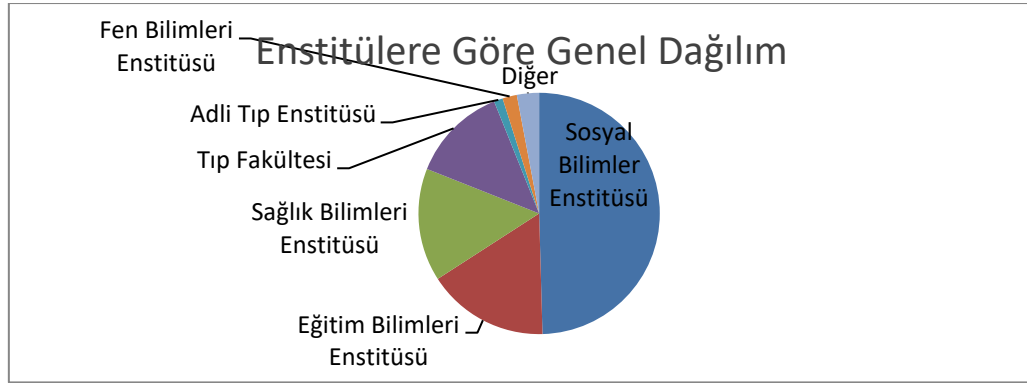

Şekil 1. Yıllara Göre Tez Sayısı Dağılımı

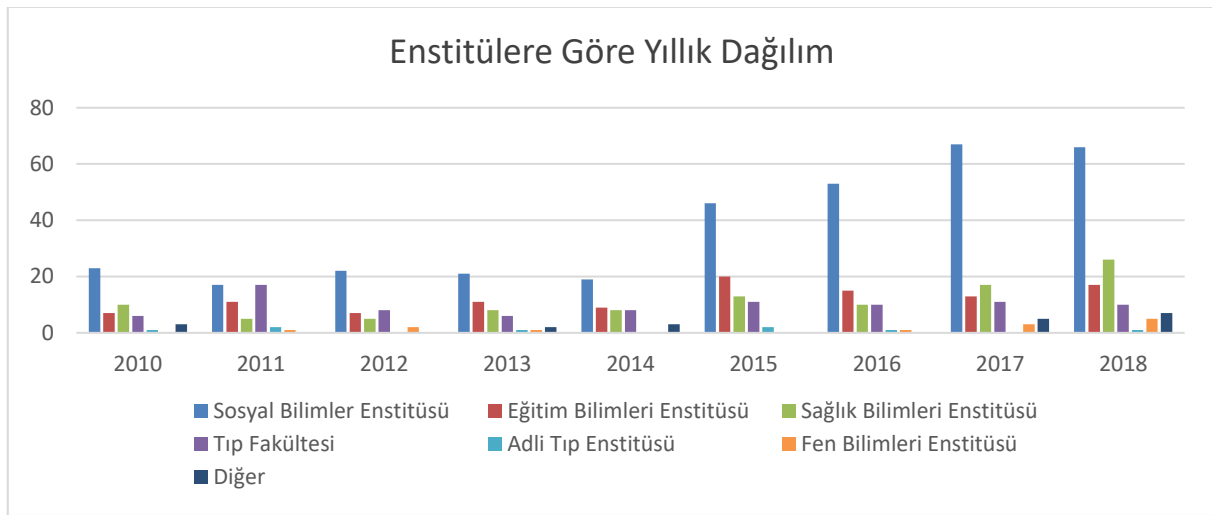
Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı

Tez çalışmalarının enstitülere göre dağılımı incelendiğinde, araştırma kapsamında en çok tez çalışmasının sosyal bilimler enstitüsü çıkışlı olduğu, en az çalışmanın ise Adli Tıp Enstitüsü'nden çıktığı görülmektedir. Genel eğilimler incelendiğinde çoktan aza doğru dağılım sırasıyla; Sosyal Bilimler Enstitüsü (334 adet), Eğitim Bilimleri Enstitüsü (110), Sağlık Bilimleri Enstitüsü (102), Tıp Fakülteleri Uzmanlık Tezleri (87), diğer enstitüler (20), Fen Bilimleri Enstitüsü (13), Adli Tıp Enstitüsü (8) şeklindedir. Yıl bazında incelendiğinde ise

2015 ve itibariyle en çok Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde görülmüştür. Aşağıda tezlerin enstitülere göre genel ve yıllık dağılımlarını gösteren grafikler verilmiştir.

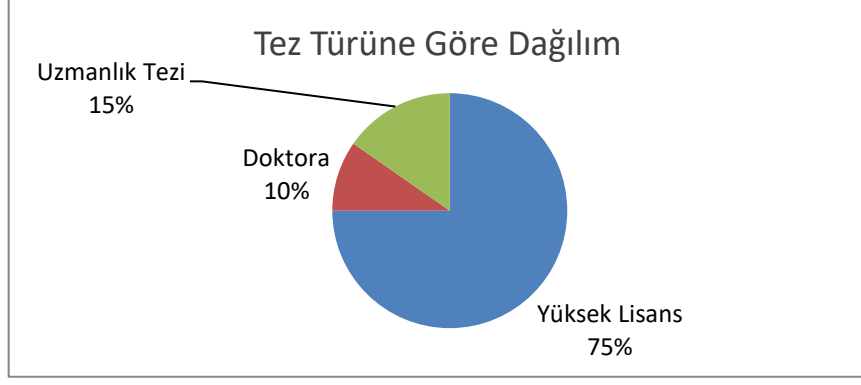
Şekil 2. Enstitülere Göre Genel Dağılım

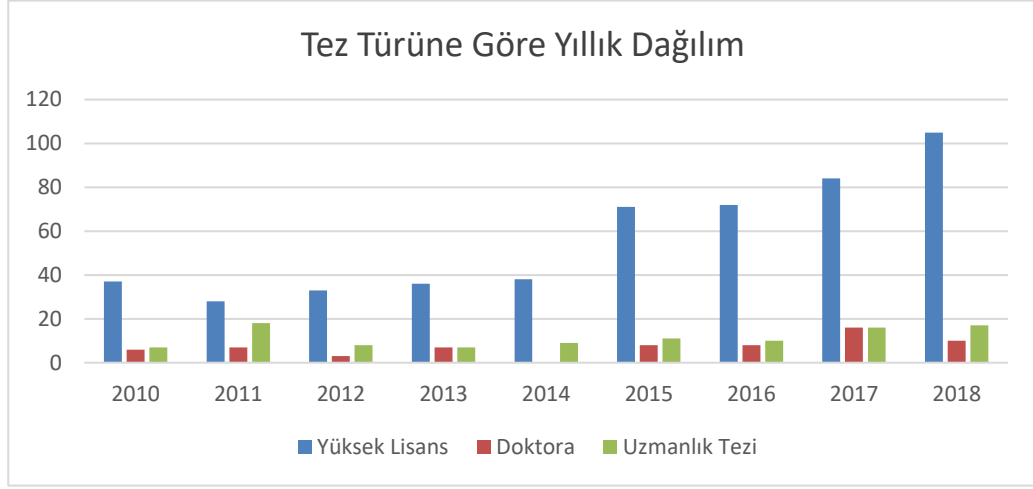
Şekil 3. Enstitülere Göre Yıllık Dağılım

Tezlerin Tez Türüne Göre Yıllık Dağılımı

Araştırmaların tümü tez türleri bakımından incelendiğinde, %75 ile en çok yüksek lisans (504 adet), %15 ile ikinci sırada uzmanlık tezi (103) ve %10 ile en az doktora tezi (65) olduğu verisine ulaşılmıştır. Tez türünün yıllara göre dağılımı incelendiğinde de her yıl yüksek lisans tezinin en çok olduğu göze çarpmaktadır. 2014 yılı özelinde ergenlik anahtar kelimesi veya özetinde ergenlik geçen doktora tezinin hiç yapılmamış olması dikkat çekicidir. Türkiye'de yüksek lisans programları, doktora programlarına göre daha fazla ve daha geniş öğrenci gruplarına sahip bir yapıda olduğu için yüksek lisans tezlerinin daha fazla olması beklendik bir durumdur. Aşağıda tez türüne göre dağılım ve tez türüne göre yıllık dağılım grafikleri verilmiştir.

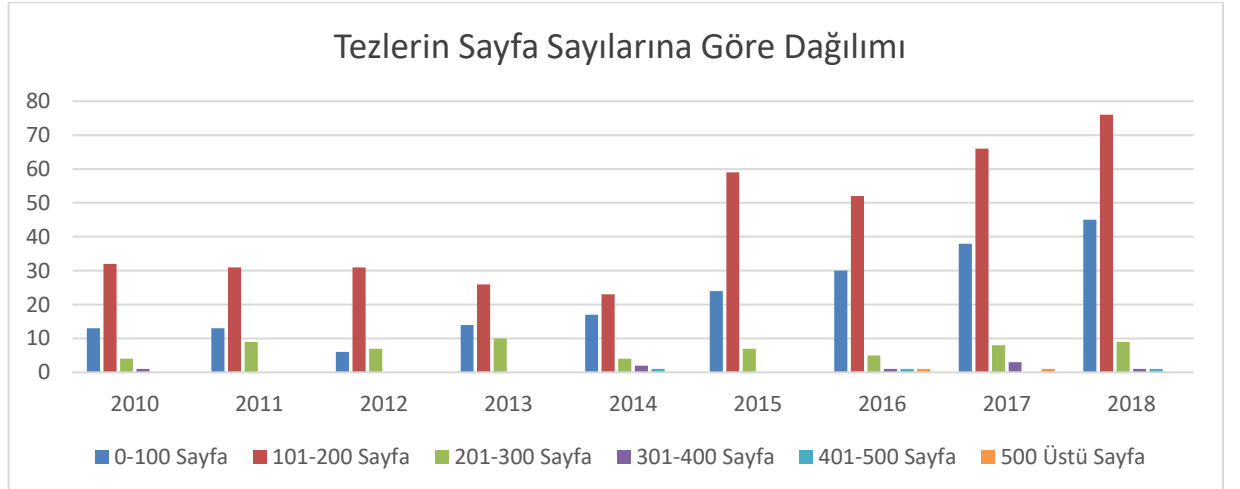
Şekil 4. Tez Türüne Göre Dağılım

Şekil 5. Tez Türüne Göre Yıllık Dağılım

Tezlerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı

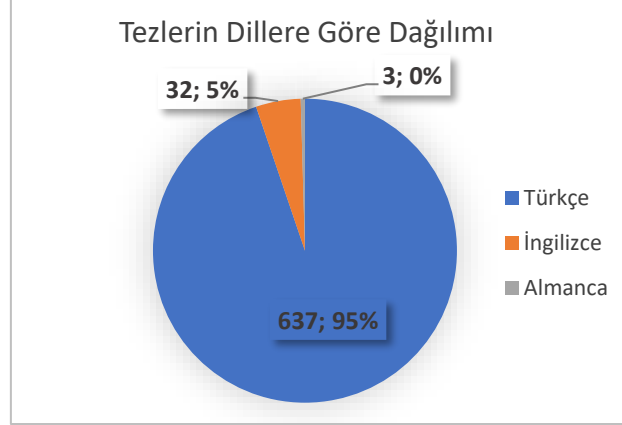
Genel dağılıma bakıldığında en çok 101-200 sayfa aralığında araştırmaya rastlanmıştır. İkinci sırada ise 0-100 sayfa aralığında tez çalışması en çoktur. Sayfa sayısı 500 üstü olan çalışmaya ise 2016 ve 2017 yılları dışında hiç rastlanmamış ve sayfa aralığı bakımından en az araştırmanın bu aralıkta olduğu görülmüştür. Aşağıda tezlerin sayfa sayılarına göre dağılımı grafiği verilmiştir.

Şekil 6. Tezlerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı

Tezlerin Dillere Göre Dağılımı

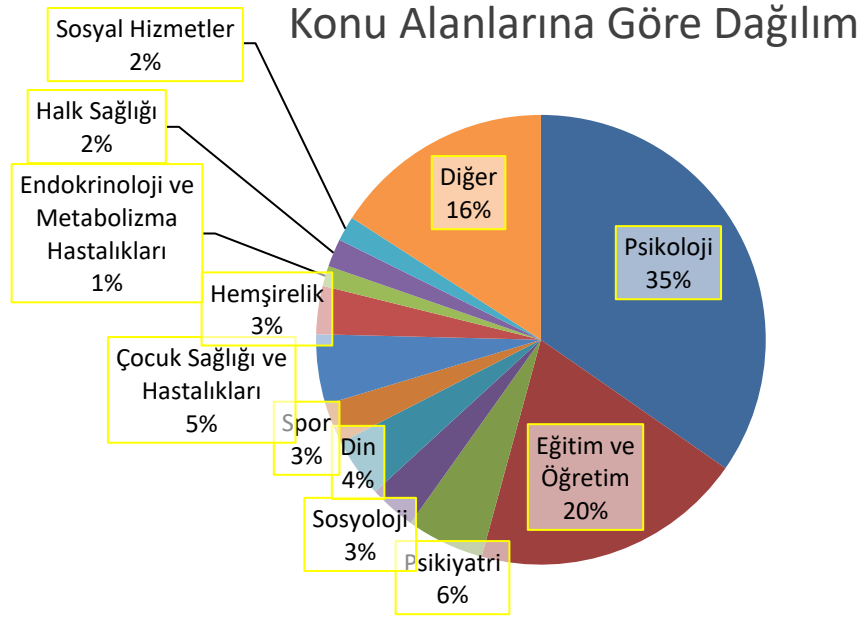
Anahtar kelimesinde ve özetinde ergenlik geçen çalışmaların Türkçe, İngilizce ve Almanca olarak üç dilde olduğu görülmüştür. En çok Türkçe (637 adet), ardından İngilizce (32) ve en az da Almanca (3) çalışmaya rastlanmıştır. Bu bulgu programlardaki eğitim-öğretim diline dayanmaktadır. Bunun sebebinin Türkiye’de eğitim dili olarak en çok Türkçe programlar yer alırken daha az sayıda İngilizce programların olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Aşağıda tezlerin dillere göre dağılımı grafiği verilmiştir.

Şekil 7. Tezlerin Dillere Göre Dağılımı

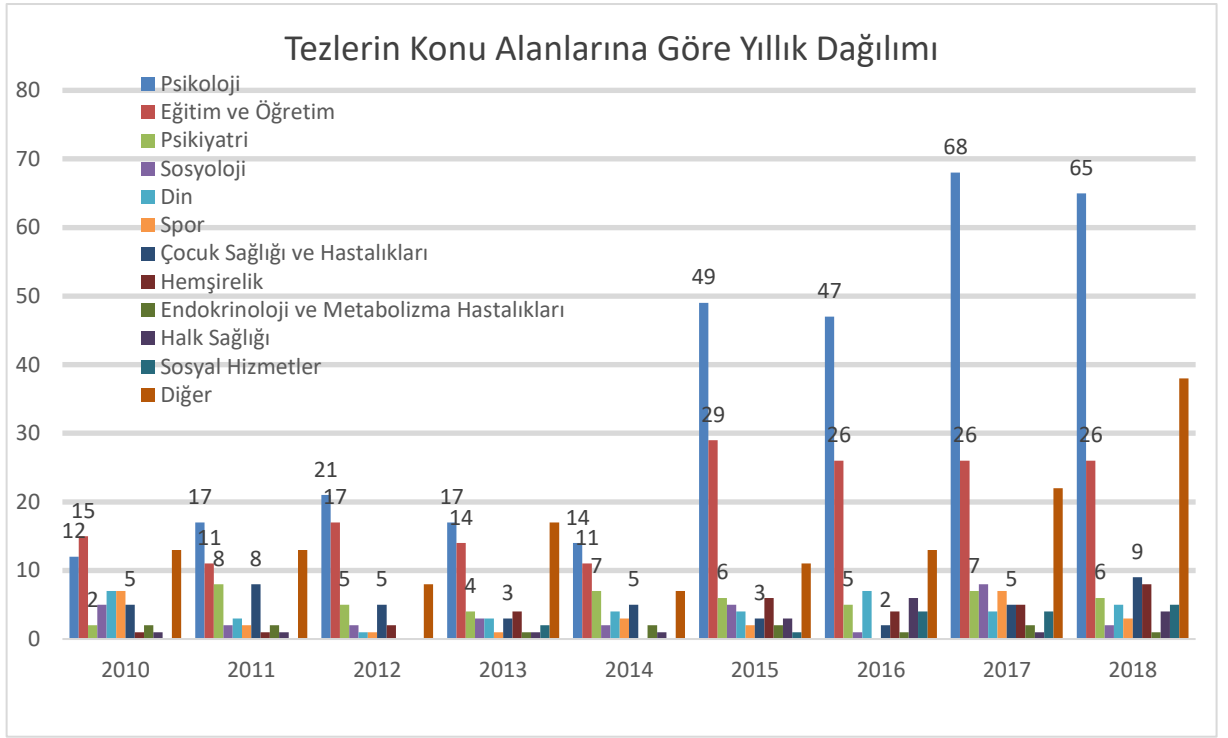
Tezlerin Konu Alanlarına Göre Dağılımı

Konu alanlarına göre genel dağılım incelendiğinde, en çok %35 ile psikoloji (310 adet), ardından %20 ile eğitim ve öğretim (175), %6 ile psikiyatri (50), %5 ile çocuk sağlığı ve hastalıkları (45), %4 ile din (38), %3 ile hemşirelik (31), %3 ile sosyoloji (30), %3 ile spor (26) şeklindedir. Konu alanlarına göre dağılım farklı disiplinlerde ergenlikle ilgili tezler yürütüldüğünü göstermektedir. Aşağıda tezlerin konu alanlarına göre dağılımı grafiği verilmiştir.

Şekil 8. Tezlerin Konu Alanlarına Göre Genel Dağılımı

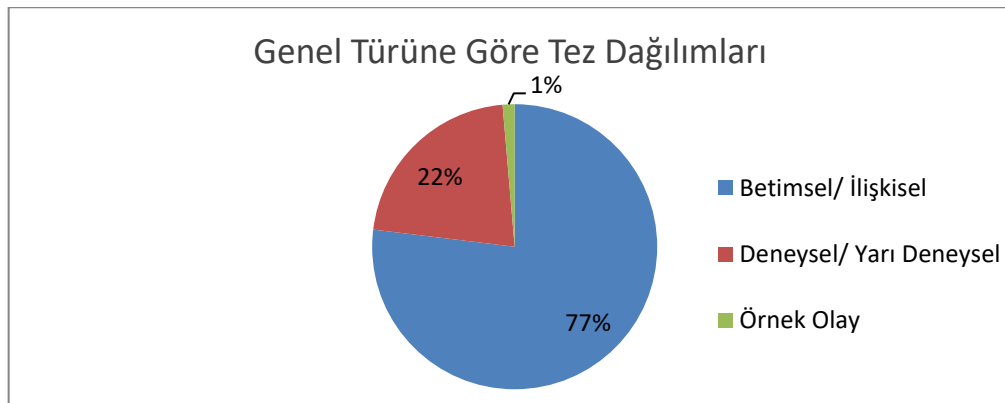
Yıllık dağılım incelendiğinde ise 2014 yılı sonrasında özellikle eğitim ve öğretim ve psikoloji alanındaki çalışmalarda ciddi oranda artış görülmektedir. 2010 yılı haricinde her yıl psikoloji en çok ergenlik çalışan alan olmuştur. YÖK tarafından yapılan bu sınıflamada eğitim ve öğretim alanı kapsamında PDR, Öğretmenlik Programları ve Eğitim Bilimleri Temel Alanları kapsamında yapılan çalışmaların olduğu görülmüştür. İlgili platformda buna yönelik ayrıntılı bilgi verilmediği için bu genel başlığın daha ayrıntılı kaydedilmesine gidilememiştir. Aşağıda tezlerin konu alanlarına göre yıllık dağılımı grafiği verilmiştir.

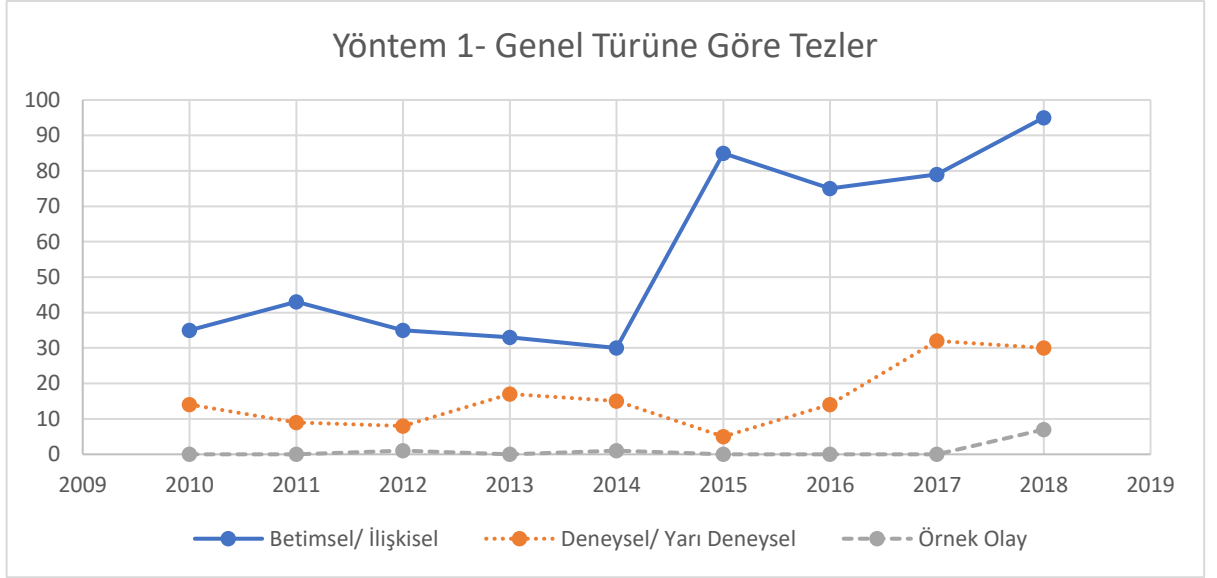
Şekil 9. Tezlerin Konu Alanlarına Göre Yıllık Dağılımı

Tezlerin Genel Araştırma Türüne Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında genel türüne göre tezler incelendiğinde %77 ile en çok betimsel/ilişkisel (510 adet), ardından %22 ile deneysel/yarı deneysel (144) ve en az olarak da %1 ile örnek olayın (9) yer aldığı görülmektedir. Yıllara göre bakıldığında 2015 yılında betimsel/ilişkisel çalışmada bir artış olduğu dikkat çekmektedir. Çalışma sayısının da artmasıyla bağlantılı olarak özellikle 2014 yılından sonra betimsel/ilişkisel çalışmalarda ciddi bir artış olduğu göze çarpmaktadır. Ayrıca 2018 yılında da örnek olay çalışmasına daha fazla rastlanmıştır. Betimsel/ilişkisel çalışmaların diğer araştırma türlerine göre daha fazla olmasının sebebinin, betimsel/ilişkisel çalışmaların araştırmacılara görece yöntemsel kolaylıklar sağlaması olduğu düşünülmektedir. Aşağıda genel türüne göre tezler ve bunların yıllara göre dağılımına yönelik grafikler verilmiştir.

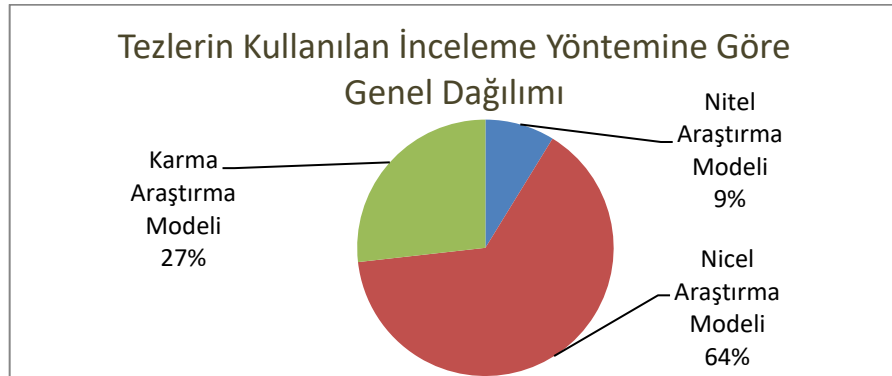
Şekil 10. Yöntem 1- Genel Türüne Göre Tez Dağılımları

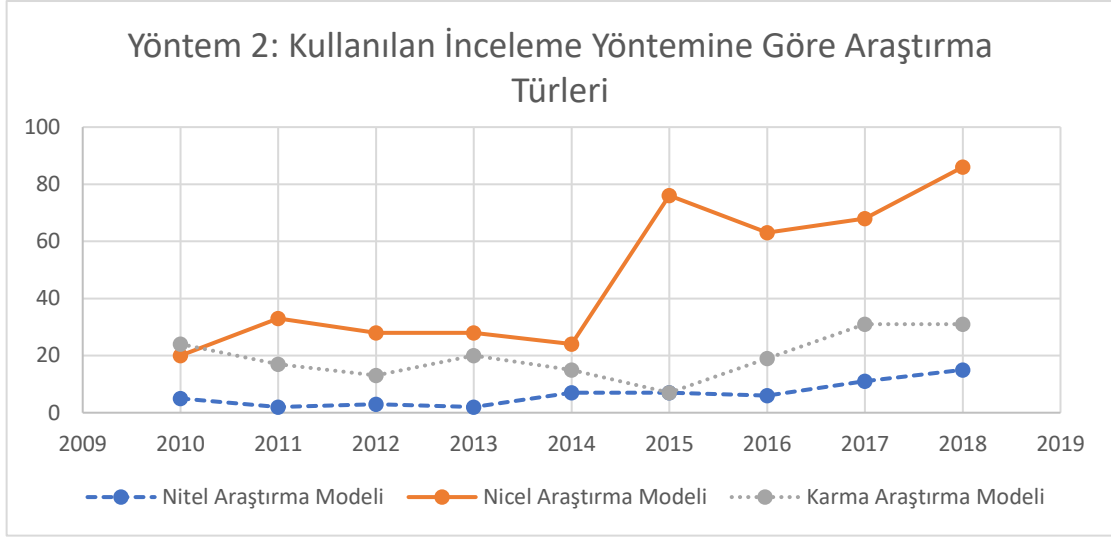
Şekil 11. Yöntem 1- Genel Türüne Göre Tezler

Tezlerin Kullanılan İnceleme Yöntemine Göre Dağılımı

Anahtar kelimesinde ve özetinde ergenlik kelimesi geçen tezler incelendiğinde kullanılan inceleme yöntemine göre araştırma türleri bakımından %64 ile nicel araştırma modeline (426 adet) en fazla rastlanmışken, %27 karma araştırma modeline (177) ve en az olarak da nitel araştırma modeline (58) rastlanmıştır. Yıllara göre bakıldığında ise çalışma sayısının da artmasıyla bağlantılı olarak özellikle 2014 yılından sonra nicel çalışmalarda bir artış olduğu görülmektedir. Karma ve nitel araştırma yönteminde ise yıllara göre az bir miktar farklılaşma görülmesine rağmen belirgin bir değişim bulunmamaktadır. Aşağıda tezlerin kullanılan inceleme yöntemine göre genel ve yıllık dağılımlarına yönelik tablolar verilmiştir.

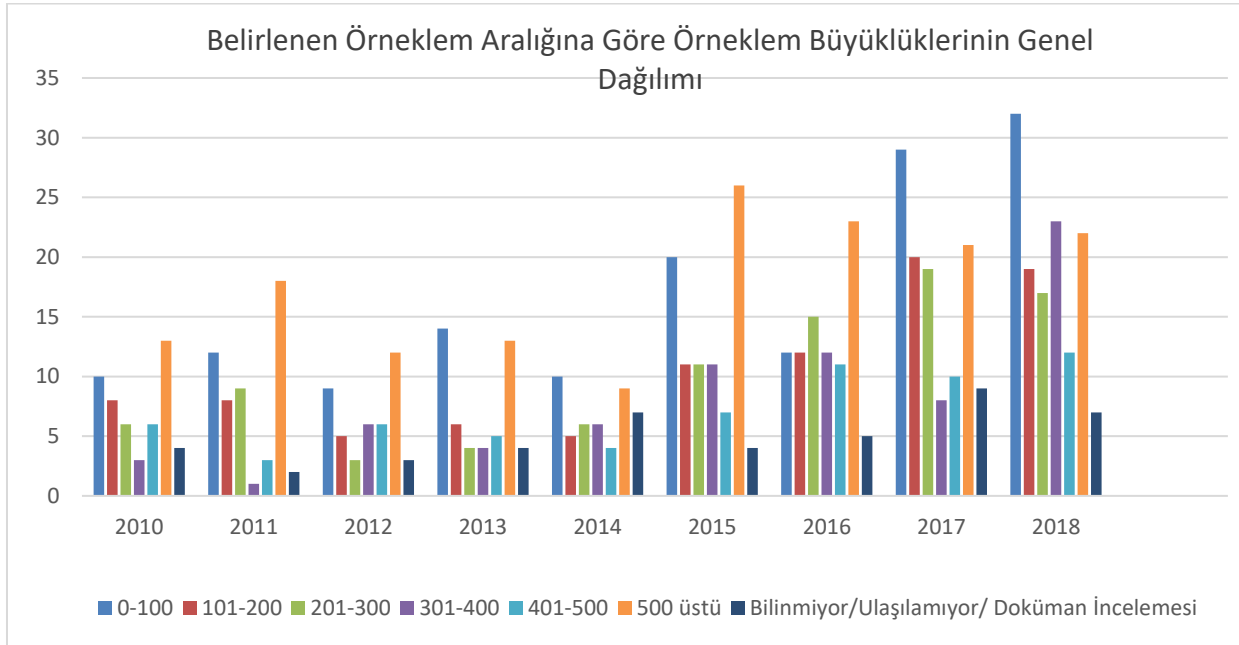
Şekil 12. Yöntem 2: Tezlerin Kullanılan İnceleme Yöntemine Göre Genel Dağılımı

Şekil 13. Yöntem 2: Kullanılan İnceleme Yöntemine Göre Araştırma Türleri

Tezlerin Yıllara Göre Örneklem Büyüklüklerinin Genel Dağılımı

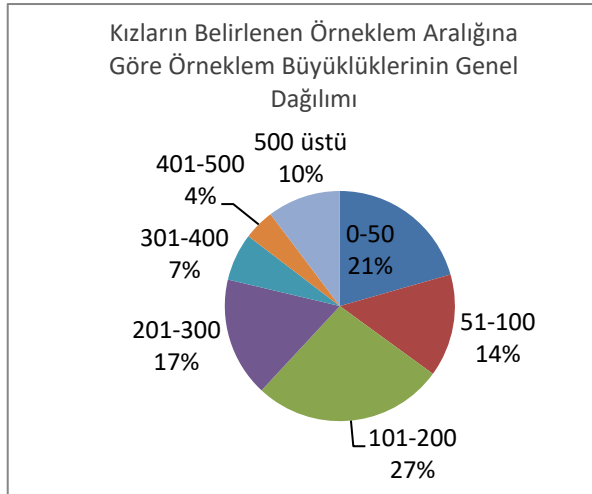
Yıl bazında örneklem büyüklükleri incelendiğinde genellikle en çok 500 üstü kişiden oluşan örneklem olduğu, ikinci sırada ise 0-100 kişi sayısı aralığında örneklem bulunurken, en az örneklem sayısının 401-500 kişi aralığında olduğu görülmüştür. Özellikle son iki yılda 0-100 arasında kişinin yer aldığı örneklemde artış olmuştur. Belirlenen aralıklara göre çoktan aza doğru sırasıyla örneklem sayıları 500 üstü (157 kişi), 0-100 aralığında (148 kişi), 101-200 aralığında (94 kişi), 201-300 aralığında (90 kişi), 301-400 aralığında (74 kişi), 401-500 aralığında (64 kişi) şeklindedir. Genel olarak araştırmaların en çok görece kısıtlı örneklemle (300 ve altı) yürütülmüş olduğu görülmektedir. Aşağıda tezlerde belirlenen örneklem aralığına göre örneklem büyüklüklerinin genel dağılımına yönelik tablolar verilmiştir.

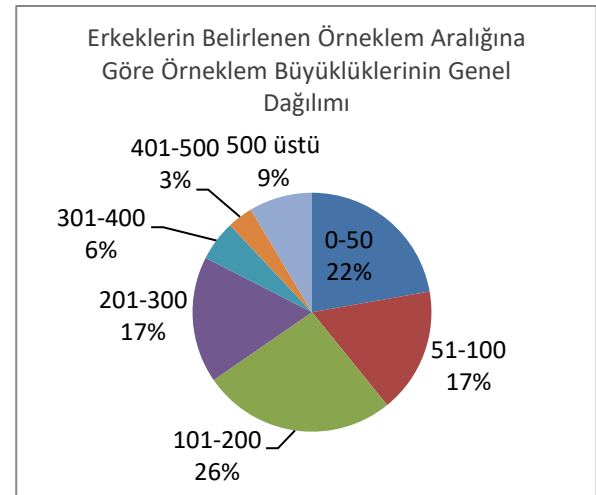
Şekil 14. Belirlenen Örneklem Aralığına Göre Örneklem Büyüklüklerinin Genel Dağılımı

Cinsiyete Göre Örneklem Büyüklüklerinin Genel Dağılımı

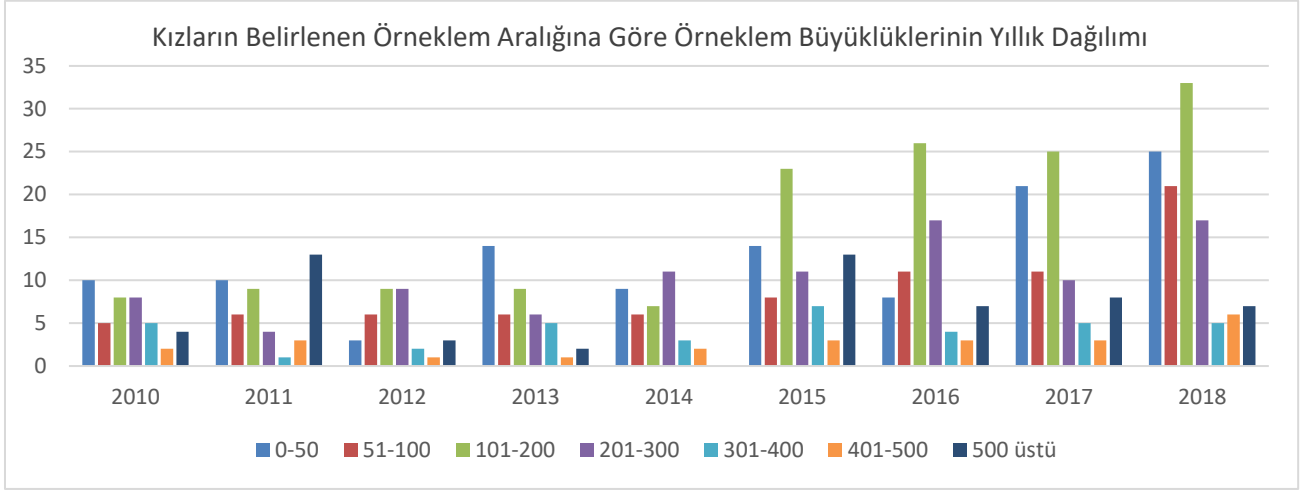
On yıllık süreçteki bütün çalışmaların örneklem büyüklükleri, örneklem sayılarına göre gruplandırılıp (0-50; 50-100 gibi) bu gruplar içindeki kız ve erkek dağılım aralıkları tespit edildiğinde; kızların 0-50 kişilik örneklem aralığında olduğu çalışmaların sayısı tüm çalışma sayısı ile oranlandığında bu oran %21 iken erkeklerin 0-50 kişilik örneklem aralığında olduğu çalışmaların sayısı tüm çalışma sayısı ile oranlandığında bu oran %22'dir. Kızların oranı 51-100 örneklem aralığında hepsine oranla %14 iken erkeklerde oran %17, 101-200 örneklem aralığında kızlarda oran %27 iken erkeklerde oran %26, 201-300 örneklem aralığında kızlarda oran %17 iken erkeklerde bu oran %17, 301-400 örneklem aralığında kızlarda oran %7 iken erkeklerde bu oran %6, 401-500 örneklem aralığında kızlarda oran %4 iken erkeklerde bu oran %3, 500 üstü örneklem aralığında ise kızlarda oran %10 iken erkeklerde bu oran %9 olarak görülmektedir. Yıllara göre dağılım incelendiğinde kızlarda özellikle 2015 ve sonrası 101-200 kişilik örneklem aralığında olduğu çalışmaların sayısında artış görülürken, erkeklerde diğer örneklem büyüklüklerine oranla en bariz artış 51-100 örnekleminde görülmüştür. Aşağıda erkeklerin ve kızların belirlenen örneklem aralığına göre örneklem büyüklüklerinin genel ve yıllık dağılımlarına yönelik tablolar verilmiştir.

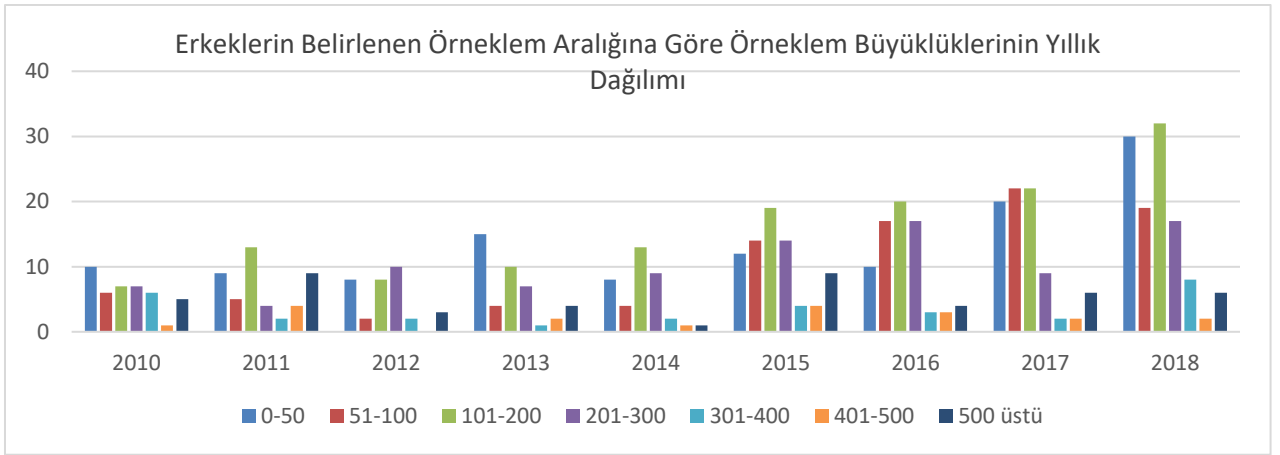
Şekil 15. Kızların Belirlenen Örneklem Aralığına Göre Örneklem Büyüklüklerinin Genel Dağılımı

Şekil 16. Erkeklerin Belirlenen Örneklem Aralığına Göre Örneklem Büyüklüklerinin Genel Dağılımı

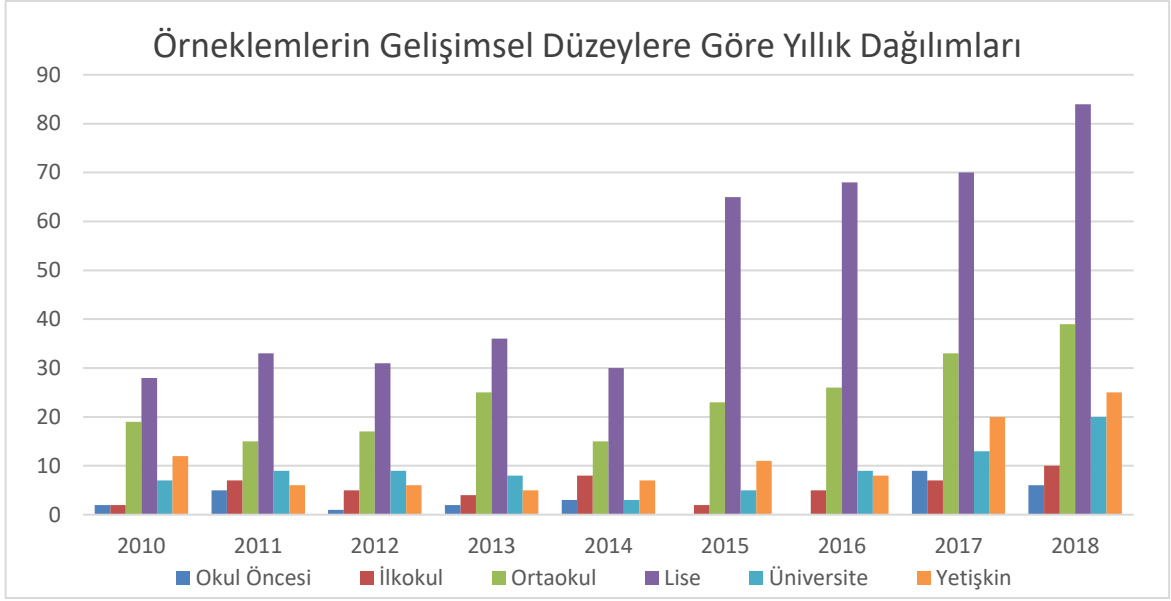
Şekil 17. Kızların Belirlenen Örneklem Aralığına Göre Örneklem Büyüklüklerinin Yıllık Dağılımı

Şekil 18. Erkeklerin Belirlenen Örneklem Aralığına Göre Örneklem Büyüklüklerinin Yıllık Dağılımı

Tezlerin Örneklemelerinin Gelişimsel Düzeye Göre Yıllık Dağılımı

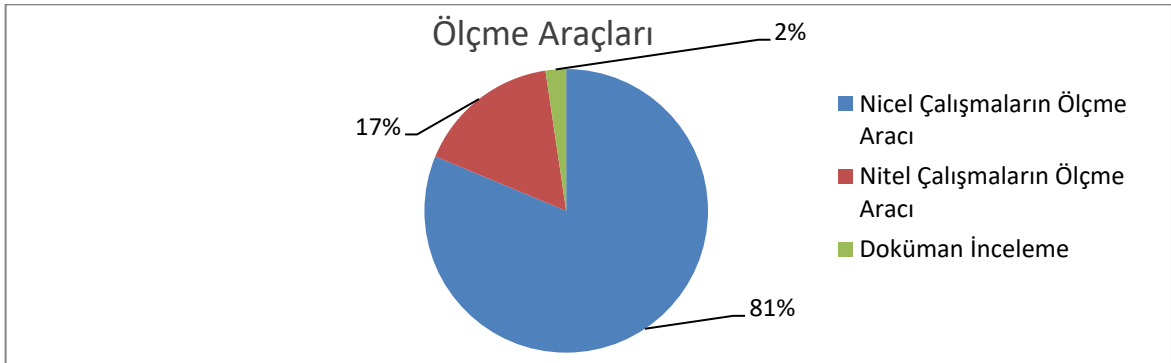
Yıllara göre gelişimsel düzeye bakıldığında en çok lise düzeyinin, ardından ortaokul düzeyinin tezlerde ele alındığı görülmektedir. Bu araştırmada anahtar kelimesi veya özetinde “ergenlik” geçen çalışmaların incelenmiş olması bu durumun nedeni olarak düşünülmektedir. Ortaokul ve lise düzeyleri birlikte ergenlik dönemini en çok kapsayan düzeyler olmasına rağmen çalışmalar, kapsamlarına liseli ergenleri, ortaokullu ergenlerden çok daha fazla almıştır. Aşağıda tezlerdeki örneklemelerin gelişimsel düzeylere göre yıllık dağılımlarını gösteren tablo verilmiştir.

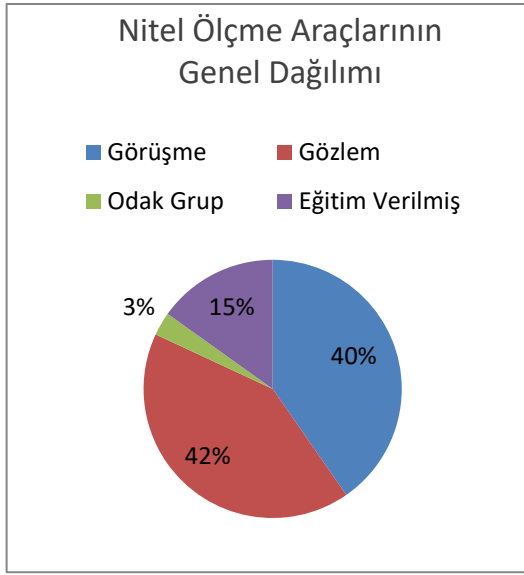
Şekil 19. Örneklemelerin Gelişimsel Düzeylere Göre Yıllık Dağılımları

Veri Toplama Araçları/ Ölçme Araçlarının Dağılımı

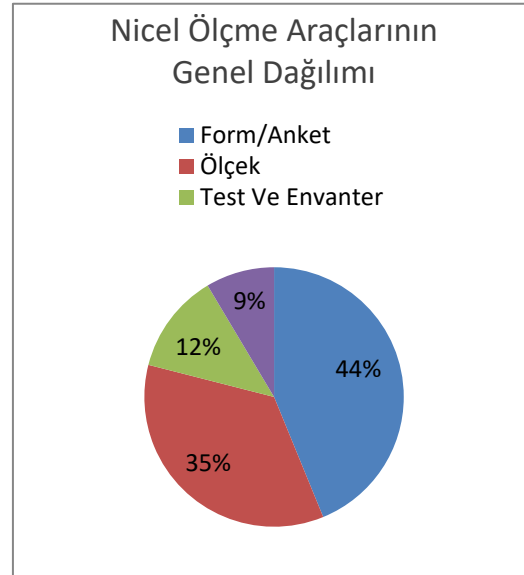
Anahtar kelimesinde veya özetinde ergenlik geçen tezler veri toplama araçlarına göre incelendiğinde, en fazla çalışmanın %81 ile nicel veri toplama aracı kullanılarak, ardından %17 ile nitel veri toplama aracı kullanılarak ve en az olarak da %2 ile doküman inceleme ile yapıldığı görülmektedir. Nicel veri toplama aracı olarak 517 form/anket (%44), 415 ölçek (%35), 147 test ve envanter (%12) ile 101 tıbbi test (%9) kullanılmıştır. Nitel veri toplama aracı olarak 99 gözlem (%42), 96 görüşme (%40), 36 eğitim verme (%15) ve 7 odak grup (%3) çalışmasının olduğu görülmektedir. Ayrıca 34 (%2) doküman inceleme kullanılmıştır. Yapılan incelemelere göre kullanılan ölçme araçlarının çeşitlilik gösterdiği söylenebilir. Aşağıda nitel, nicel ve doküman inceleme ölçme araçlarının genel dağılımlarına yönelik tablolar verilmiştir.

Şekil 20. Ölçme Araçları

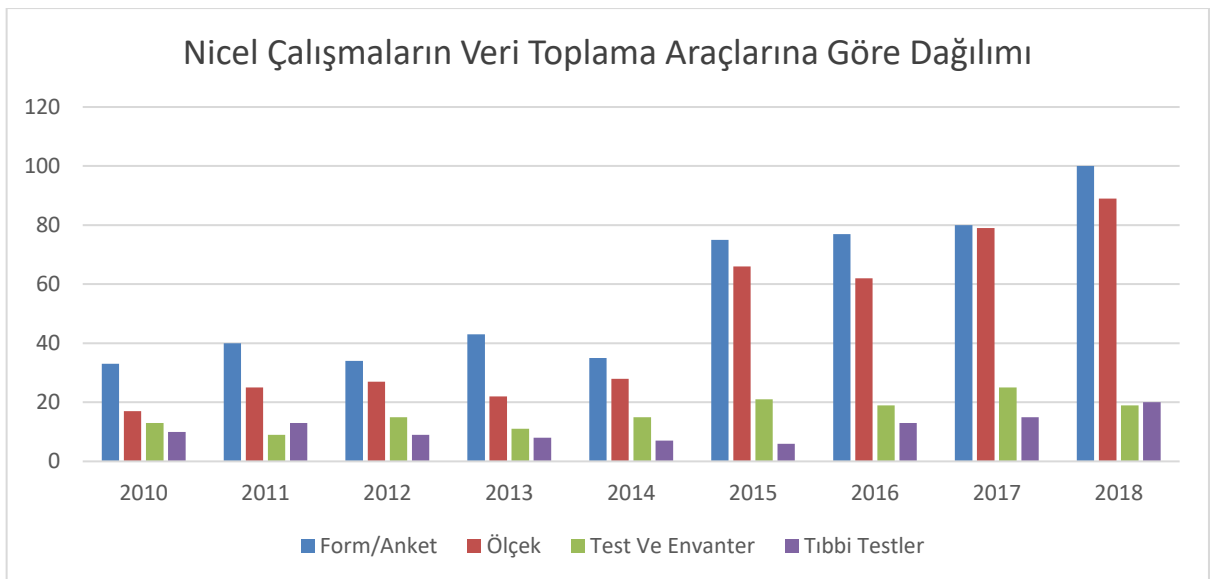

Şekil 21. Nitel Ölçme Araçlarının Genel Dağılımı

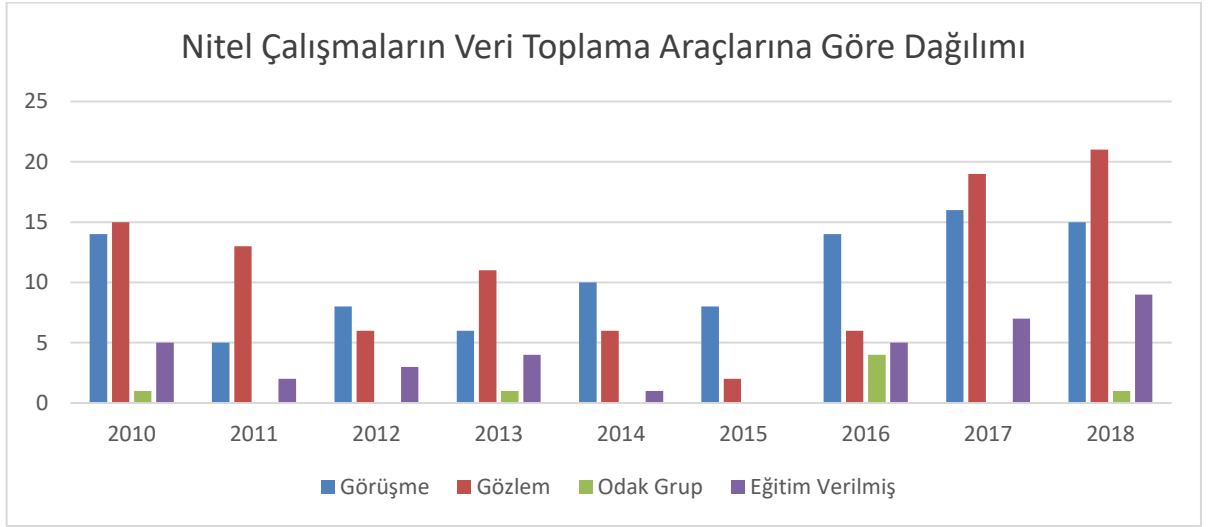

Şekil 22. Nicel Ölçme Araçlarının Genel Dağılımı

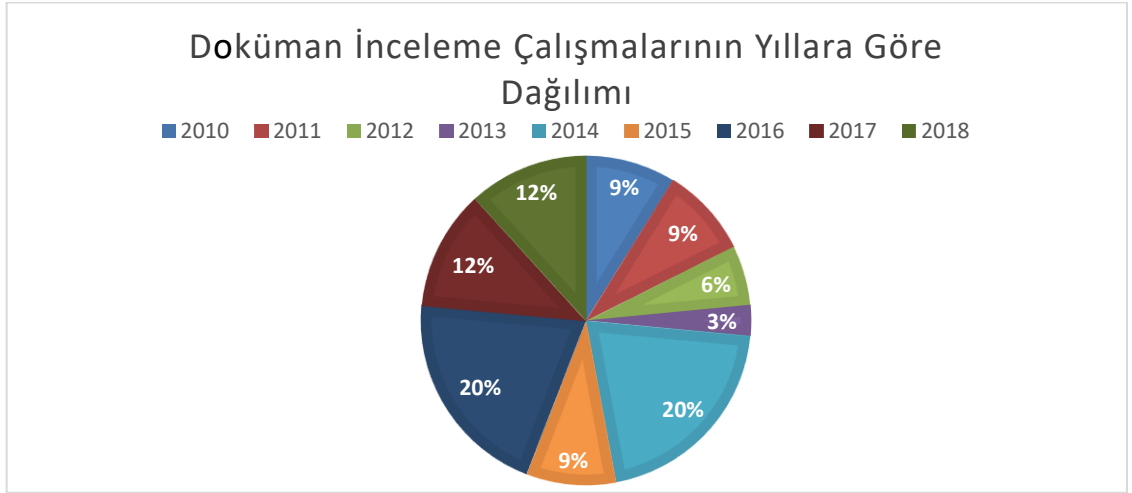
Nicel çalışmaların veri toplama araçlarına göre yıllar içindeki dağılımı incelendiğinde 2015 ve sonrasında çoğunlukla ölçme aracı olarak form/anket ve ölçek kullanıldığı göze çarpmaktadır. Nitel çalışmaların veri toplama araçlarına göre yıllar içindeki dağılımı incelendiğinde ise veri toplama araçlarından görüşme ve gözlemin her yıl için çoğunlukta olduğu görülmüştür. Doküman incelemenin ise 2014 ve 2016 yıllarında en fazla olduğu görülmektedir. Özellikle 2015'ten sonra görülen genel sayısal artışların genel olarak tez sayısının artmasına bağlı olabileceği düşünülmektedir. Aşağıda nitel ve nicel çalışmaların veri toplama araçlarına göre yıllık dağılımlarını gösteren ve böyle bir veri toplama aracı içermeyen doküman inceleme çalışmalarının ise kendi içindeki yıllık dağılımını gösteren tablolar verilmiştir.

Şekil 23. Nitel Çalışmaların Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

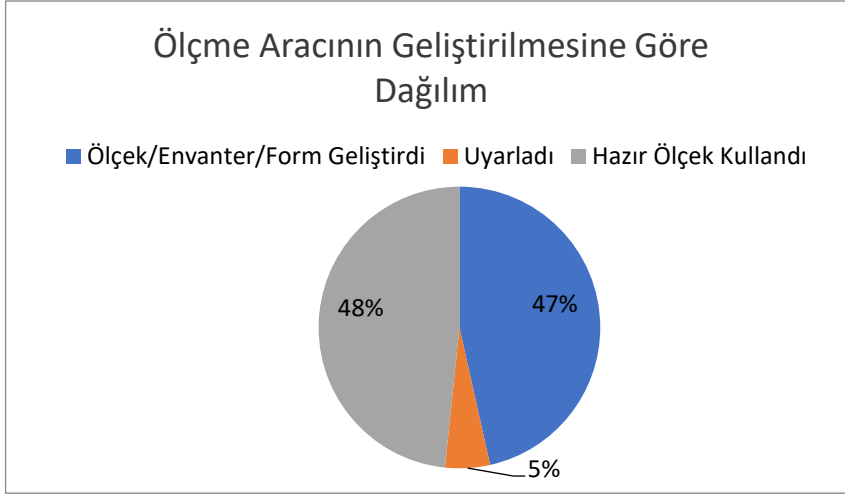
Şekil 24. Nitel Çalışmaların Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

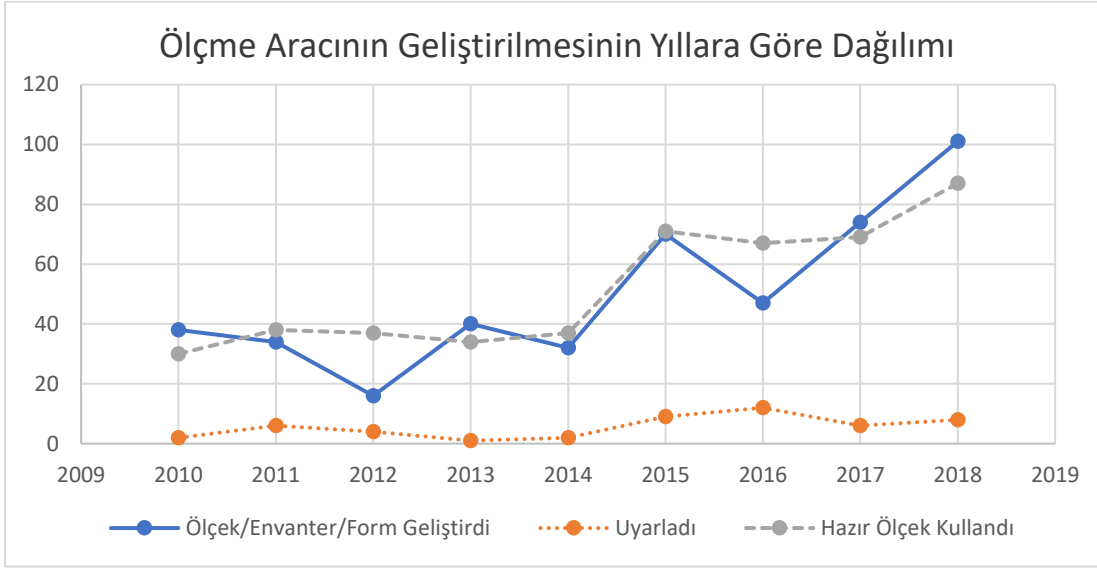
Şekil 25. Doküman İnceleme Çalışmalarının Yıllara Göre Dağılımı

Tezlerde Ölçme Araçlarının Geliştirilmesine Göre Dağılımı

Genel dağılım incelendiğinde çalışmalarda %48 oranında var olan ölçeklerin kullanıldığı, ardından %47 ile ölçek/envanter/form geliştirilmenin yer aldığı ve %5 ile de ölçme aracının uyarlandığı görülmektedir. Yıllara göre bakıldığında ölçek geliştirilmesi ve var olan ölçek kullanımı yıldan yıla artış göstermiştir. Ancak ölçeğin uyarlanma çalışmalarında böyle bir değişim söz konusu olmamıştır. Aşağıda ölçme aracının geliştirilmesine göre genel dağılımı gösteren ve ölçme aracının geliştirilmesinin yıllara göre dağılımını gösteren tablolar verilmiştir.

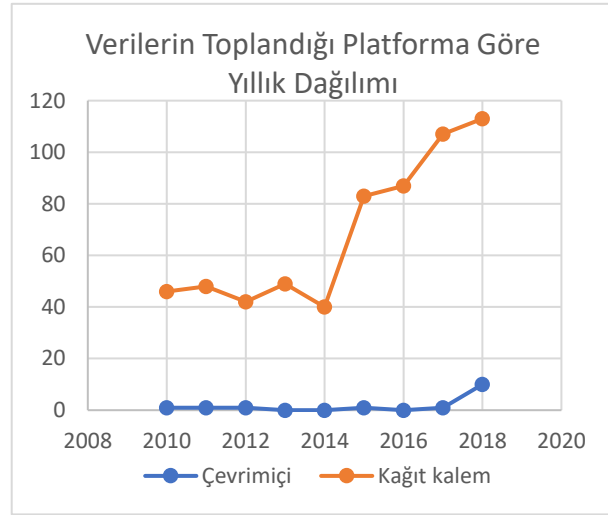
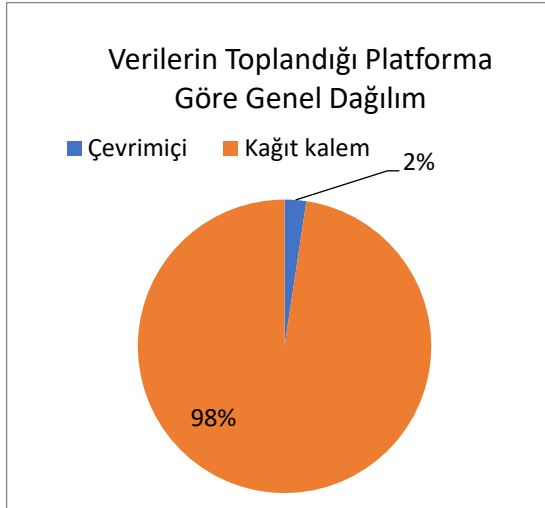

Şekil 26. Ölçme Aracının Geliştirilmesine Göre Genel Dağılım

Şekil 27. Ölçme Aracının Geliştirilmesinin Yıllara Göre Dağılımı
Çalışmaların Verilerin Toplandığı Platforma Göre Genel Dağılımı

Genel dağılıma bakıldığında %98 oranla kağıt-kalem şeklinde bire bir örnekleme ulaşılarak verilerin toplandığı görülmüşken yalnızca %2 oranında araştırmanın verileri çevrimiçi platformlar üzerinden toplanmıştır. Yılandan yıla çevrimiçi platform üzerinden veri toplamada artış görülmezken özellikle 2015 ve sonrasında kağıt-kalem şeklinde veri toplamada artış görülmüştür. Bu artışın bir nedeni 2015 ve sonrasında ergenlik anahtar kelimeli veya ergenlik özetli çalışma sayısındaki da artış olabilir. Çevrimiçi platform üzerinden veri toplama ise 2018 yılında artmıştır. Ancak bu çalışma kapsamının dışında 2020 yılından sonra yapılan tezlerde ise pandemi başta olmak üzere kişilere ulaşma kolaylığı,

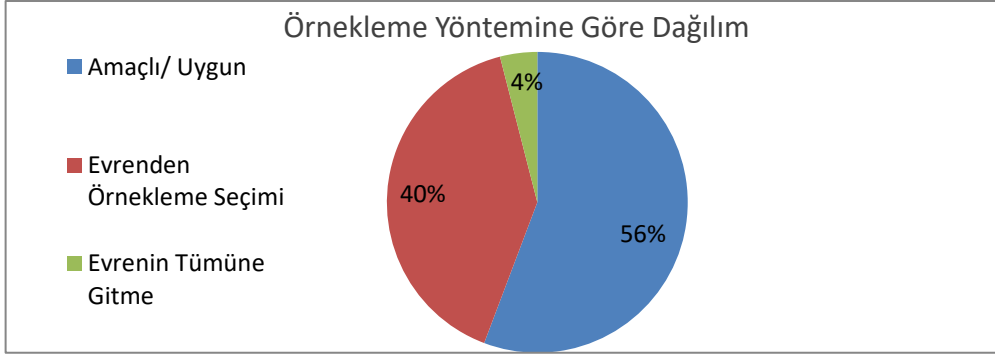
uygulama kolaylığı gibi çeşitli nedenlerle çevrimiçi veri toplamanın artmış olması beklenmektedir. Aşağıda çalışmaların verilerin toplandığı platforma göre genel ve yıllık dağılımlarını gösteren tablolar verilmiştir.

Şekil 28. Verilerin Toplandığı Platforma Göre Genel Dağılım

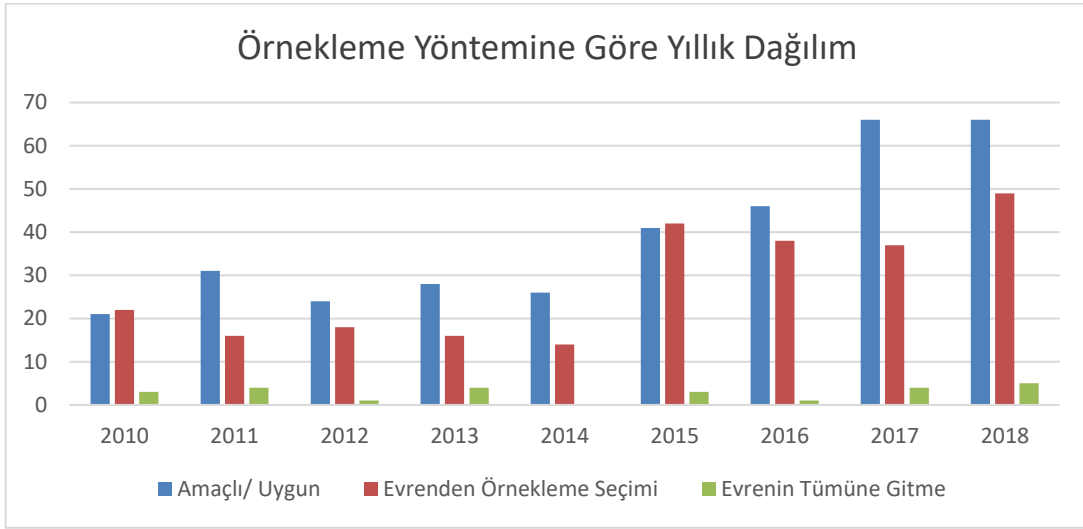
Şekil 29. Verilerin Toplandığı Platforma Göre Yıllık Dağılım

Örnekleme Yöntemine Göre Dağılım

Örnekleme yönteminin genel dağılımına bakıldığında %56 oranıyla amaçlı/uygun örnekleme yönteminin daha fazla olduğu, ardından %40 ile evrenden örnekleme seçiminin yer aldığı ve en az olarak da %4 ile evrenin tümüne gidildiği görülmektedir. Yıllara göre örnekleme yönteminin dağılımı incelendiğinde ise evrenin tümüne gidilen çalışmalarda artış olmazken, amaçlı/uygun örnekleme yöntemi ve evrenden örnekleme seçiminde artış gözlenmiştir. Aşağıda örnekleme yöntemine göre genel dağılımı ve örnekleme yöntemine göre yıllık dağılımı gösteren tablolar verilmiştir.

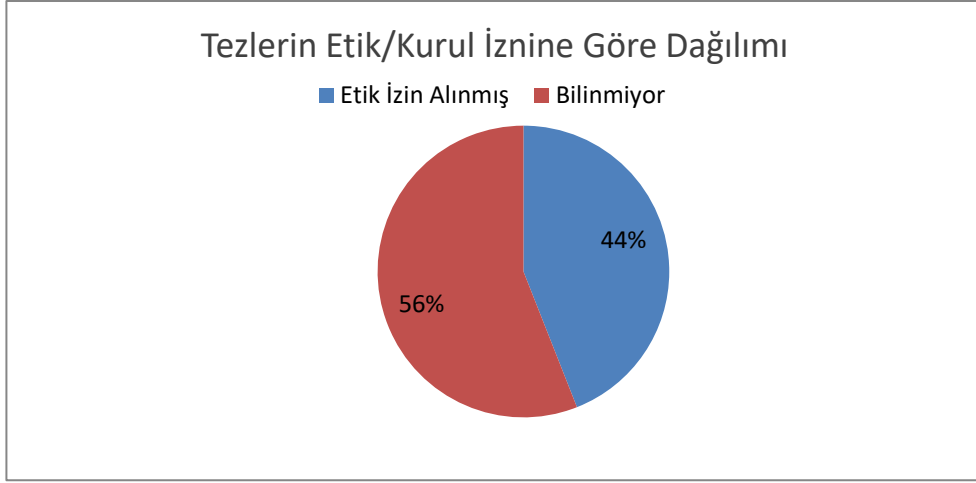
Şekil 30. Örnekleme Yöntemine Göre Genel Dağılım

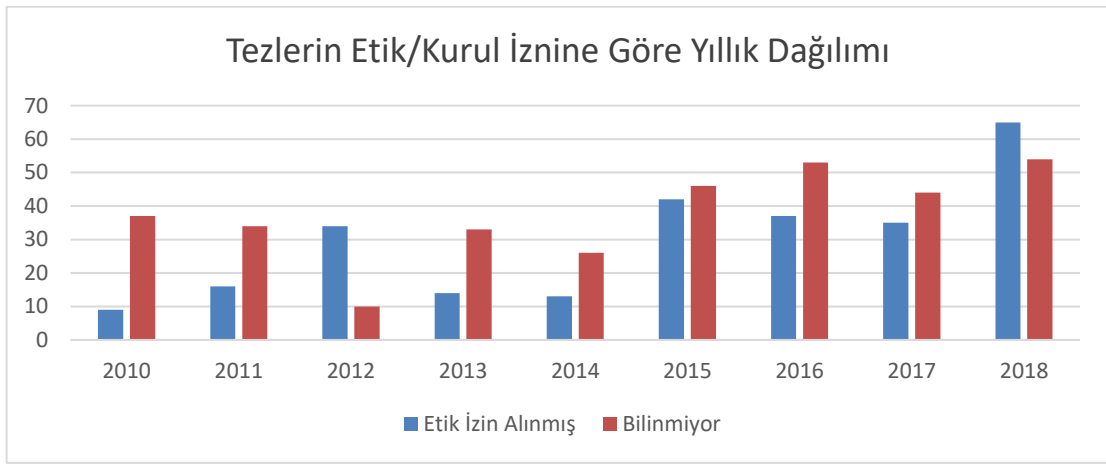
Şekil 31. Örnekleme Yöntemine Göre Yıllık Dağılım

İşlem/Verilerin Toplanması

Genel olarak incelenen tezlerde etik/kurul izni alındığı belirtilen tez sayısı %44 iken, bilinmeyen sayısı ise %56 olarak tespit edilmiştir. Yıllara göre bakıldığında 2012 ve 2018 yıllarında etik izin alındığını belirten tez sayısı daha fazlayken, diğer yıllarda etik/kurul izninin belirtilmediği çalışmaların daha fazla olduğu görülmektedir. Etik kurul izni konusunda farklı eğilimler enstitülerdeki tez yazım kuralları kapsamındaki farklı uygulamalara dayanıyor olabilir. Aşağıda tezlerin etik izin alınıp alınmamasına göre genel ve yıllık dağılımlarını gösteren tablolar bulunmaktadır.

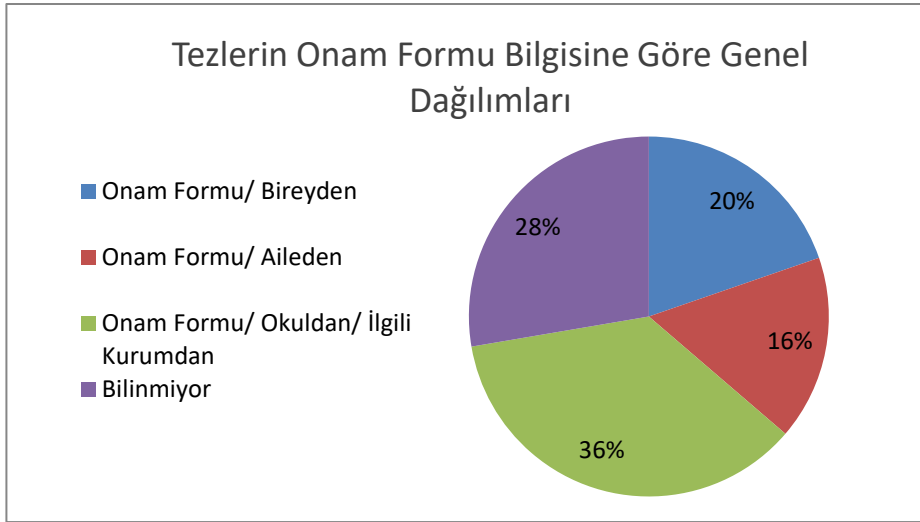

Şekil 32. Tezlerin Etik İzne Göre Genel Dağılımı

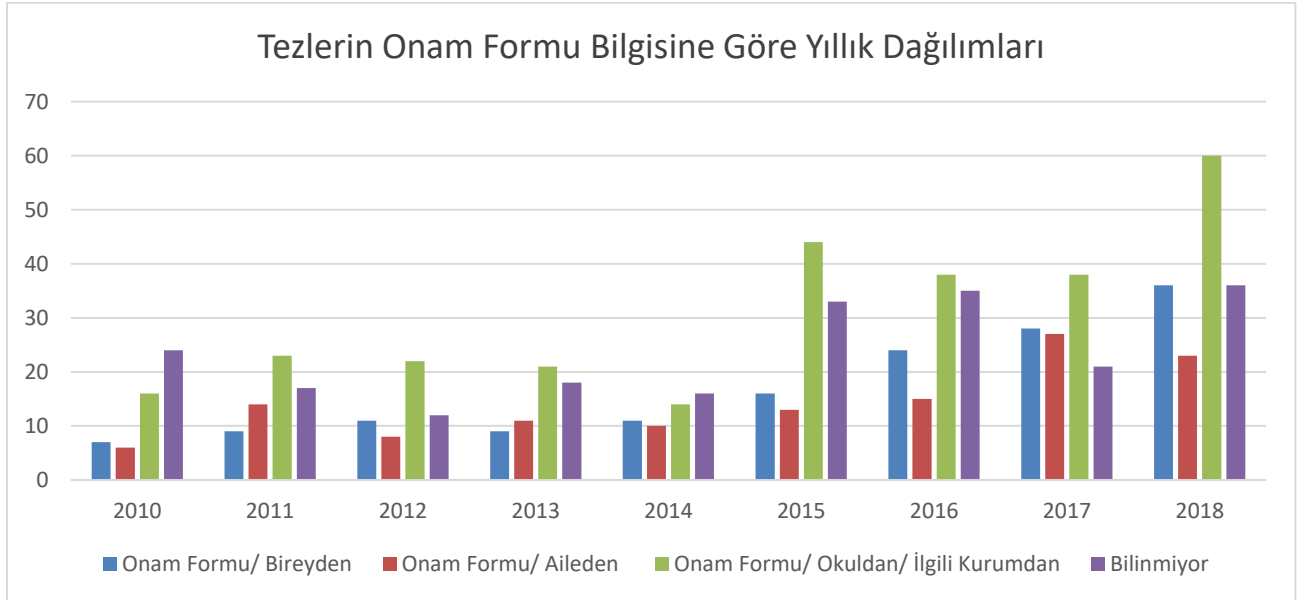

Şekil 33. Tezlerin Etik/Kurul İznine Göre Yıllık Dağılımı

Genel olarak incelenen tezlerde onam formunun bireyden alındığını belirten tez sayısı %20 oranındayken, aileden alındığını belirten %16, okuldan veya ilgili kurumdan alındığını belirten %36 ve belirtilmeyen ise %28 olduğu görülmüştür. Özellikle 2015 ve sonrasında onam formunun okuldan veya ilgili kurumdan alındığını belirten tez sayısında artış olmuştur. Aşağıda tezlerin onam formu bilgisine göre genel ve yıllık dağılımını gösteren bilgiler yer almaktadır.

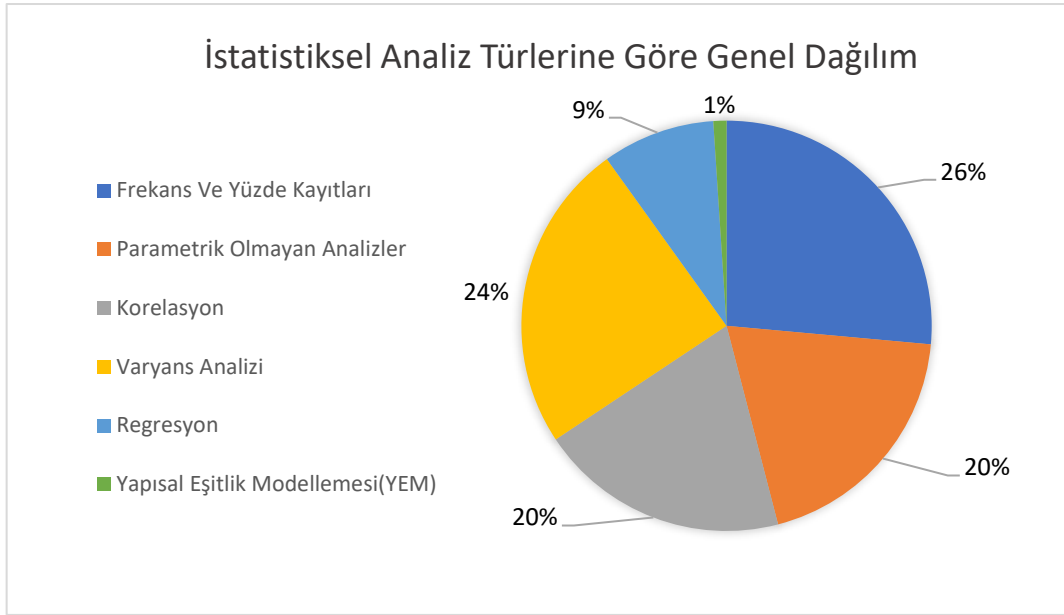
Şekil 34. Tezlerin Onam Formu Bilgisine Göre Genel Dağılımı

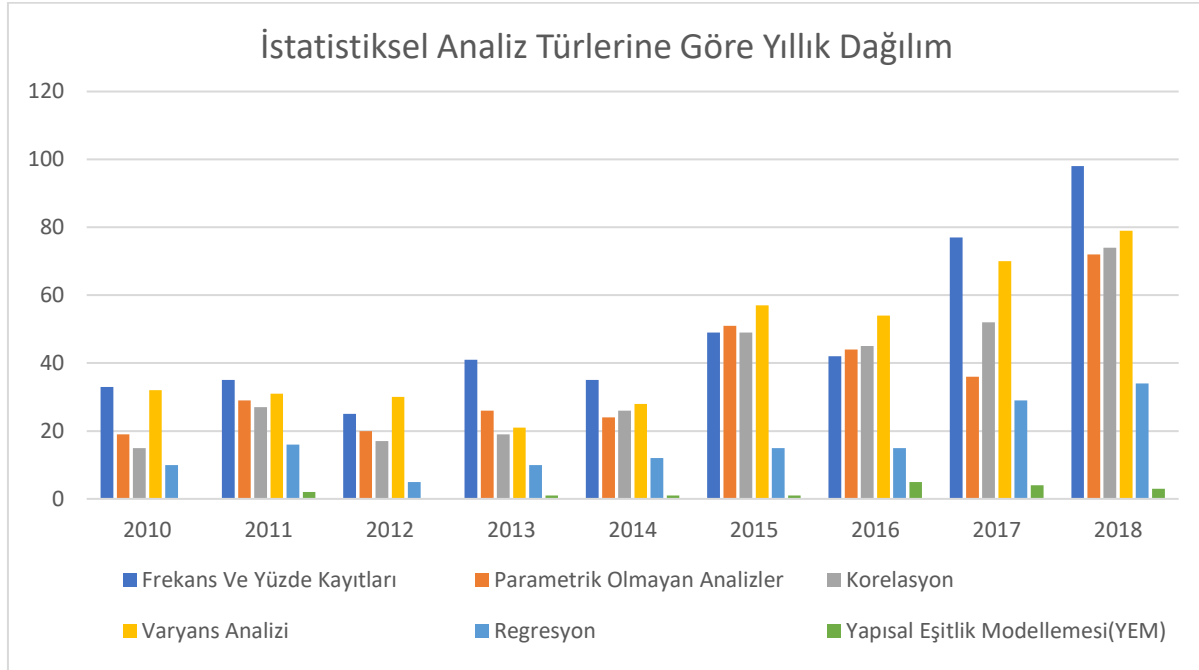
Şekil 35. Tezlerin Onam Formu Bilgisine Göre Yıllık Dağılımı

Veri Analizi Türlerine Göre Dağılım

Genel olarak veri analiz türlerine göre dağılım incelendiğinde, %26 oranında frekans ve yüzde kayıtları, %24 oranında varyans analizleri, %20 oranında korelasyon, %20 oranında parametrik olmayan analiz, %9 oranında regresyon, %1 oranında da yapısal eşitlik modellemesi (YEM) yapıldığı görülmektedir. Yıllara göre dağılıma bakıldığında ise yapısal eşitlik modellemesi (YEM) dışındaki analiz türlerinde artış olmuştur. Aşağıda tezlerin istatistiksel analiz türlerine göre genel ve yıllık dağılımına yönelik tablolar verilmiştir.

Şekil 36. İstatistiksel Analiz Türlerine Göre Genel Dağılım

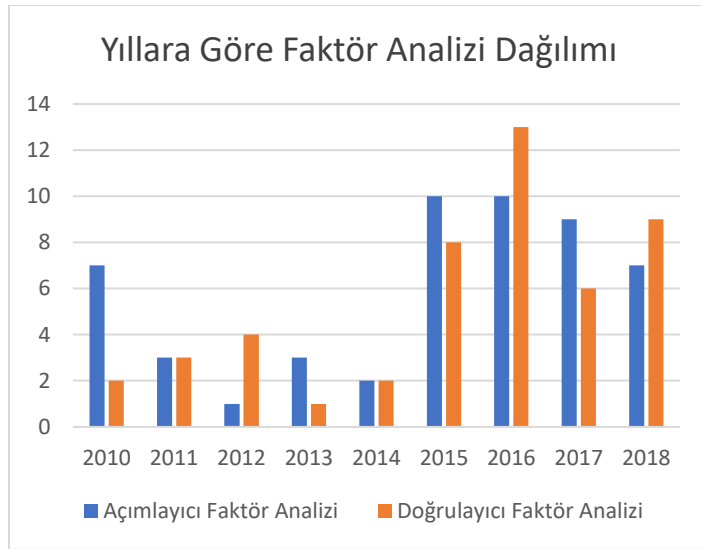

Şekil 37. İstatistiksel Analiz Türlerine Göre Yıllık Dağılım

Tezlerde Faktör Analizi

Genel faktör analizi dağılımına bakıldığında, %52 oranında açımlayıcı faktör analizi (52), %48 oranında doğrulayıcı faktör analizi (48) olduğu görülmüştür. Yıllara göre dağılıma bakıldığında ise ilk yıllarda açımlayıcı faktör analizi daha çok iken sonraki yıllarda doğrulayıcı faktör analizinin daha çok olduğu görülmektedir. Bunun nedeninin ilk yıllarda ölçek geliştirme/uyarlama çalışmalarının daha fazla olabileceği düşünülürken, sonraki yıllarda ise geçerlik/güvenirliği belirlenmiş ölçeklerin kullanılmış olabileceği

düşünülmektedir. Aşağıda tezlerde faktör analizinin yıllara göre ve genel dağılımına yönelik tablolar verilmiştir.

Şekil 38. Yıllara Göre Faktör Analizi Dağılımı

Şekil 39. Faktör Analizi Dağılımı

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Ergenlik dönemi çeşitli açılardan birçok çalışmada ele alınmaktadır. Bu çalışmaların hangi özellikte olduğu ve alan yazının bu konuyu nasıl ele aldığına yönelik genel tablonun ortaya konması önemli bulunmuştur. Dünya genelinde yapılan değerlendirmeler de ergenliğin farklı bölgelerde, farklı coğrafyalarda son derece farklı yaşandığına işaret etmektedir. Bu nedenle araştırmaların bu çeşitlilikte nasıl bir yapı gösterdiğinin incelenmesi önemli görülmektedir. Bu kapsamda anahtar kelimelerinde ve özetinde ergenlik kelimesi bulunan tezler Türkiye’de yapılan konu alanları, bilim dalları, örneklem sayıları, kullanılan yöntemler, kullanılan ölçme araçları, gelişimsel düzey, işlem bölümü, kullanılan analiz teknikleri gibi yirmi farklı değişken üzerinden sınıflandırılmıştır. Enstitülere göre dağılım incelendiğinde, en çok tez çalışmasının sosyal bilimler enstitüsü çıkışlı olduğu saptanmıştır. Yapılan tezlerin büyük bir çoğunluğunun Türkçe dilinde ve yüksek lisans türünde olduğu görülmüştür. Genel dağılıma bakıldığında sayfa sayısı açısından 101-200 sayfa aralığında olan araştırmaya daha fazla rastlanmıştır. En çok %35 ile psikoloji, ardından %20 ile eğitim ve öğretim ve %6 ile psikiyatri konu alanlarında çalışmaların yer aldığı saptanmıştır. Türkiye’de kadın liderlik alanında tezlerin incelendiği bir araştırmada tezlerin en çok Sosyal Bilimler daha sonra Eğitim Bilimleri alanlarında yapıldığı göze çarpmıştır. Buna neden olarak bu bilimlerin yaşamın insani yönlerine odaklanmaları gösterilmiştir (Kütükcü, 2017). Benzer şekilde bir gelişim dönemi olan ergenlik ile ilgili araştırmaları inceleyen bu çalışmada da en çok, insanı araştıran Psikoloji ve ikinci sırada da Eğitim ve Öğretim alanlarında çalışmaların yapıldığı görülmüştür.

Ayrıca yıllık dağılım incelendiğinde 2014 yılı sonrasında özellikle Eğitim ve Öğretim ve Psikoloji alanındaki çalışmalarda ciddi oranda artış görülmüştür. Genel türüne göre tezlere bakıldığında ise %77 ile en çok betimsel/ilişkisel çalışmalar yer alırken, yıl bazında da 2015 yılında betimsel/ilişkisel çalışmalarda bir artış olduğu dikkat çekmektedir.

Kullanılan inceleme yöntemine göre araştırma türleri bakımından nicel araştırmanın çoğunlukta olduğu ve özellikle 2014 yılından sonra nicel çalışmalarda da bir artış olduğu görülmektedir. Bu durumu destekler biçimde benzer yöntemle yapılmış başka çalışmalarda da nicel araştırma tekniklerinin daha fazla olduğu gözlemlenmiştir. Bunun nedeni olarak nicel araştırma tekniğinin geçerlik ve güvenilirliğinin daha kolay sağlanması ve daha kullanışlı olması gösterilmiştir (Kütükcü, 2017; Tuna ve Yaman, 2016).

Örneklem büyüklüklerine bakıldığında genellikle en çok 500 üstü kişiden oluşan örnekleme rastlanırken, ikinci sırada ise 0-100 kişi sayısı aralığında ve en az örneklem sayısına 401-500 kişi aralığında rastlanmıştır. Cinsiyete göre yıllık dağılımda ise kızlarda özellikle 2015 ve sonrası 101-200 örneklem aralığında artış görülürken, erkeklerde diğer örneklem büyüklüklerine oranla en bariz artış 51-100 örnekleminde görülmüştür. Araştırmalarda gelişimsel düzey olarak en çok lise düzeyine rastlanmıştır. Ergenliği en tipik olarak işaret eden lise yıllarının araştırmacılarca en çok hedeflenmesi beklendiktir. En fazla çalışmanın nicel veri toplama aracı kullanılarak yapıldığı görülürken, yıllar içindeki dağılımı incelendiğinde 2015 ve sonrasında çoğunlukla ölçme aracı olarak form/anket ve ölçek kullanıldığı göze çarpmaktadır. Tuna ve Yaman(2016) tarafından madde bağımlılığıyla ilgili yapılan bir içerik analizi çalışmasında konuyla ilgili yapılan çalışmaların büyük bir bölümünün yüksek lisans tezi olduğu, bununla bağlantılı olarak araştırmacıların imkân ve zaman sıkıntılarından dolayı işlevsellikleri nedeniyle daha çok anket ve form gibi yöntemleri tercih ettikleri ifade edilmiştir (Tuna ve Yaman, 2016). Türkiye’de kadın liderlik alanında tezlerin incelendiği çalışmada da veri toplama aracı olarak en çok anketin kullanıldığı göze çarpmaktadır. Buna neden olarak bu çalışmada incelenen çalışmaların çoğunda nicel araştırma yönteminin kullanıldığı gösterilmiştir (Kütükcü, 2017).

Nitel çalışmaların veri toplama araçları yıl bazında incelendiğinde, görüşme ve gözlemin her yıl için çoğunlukta olduğu, doküman incelemenin ise 2014 ve 2016 yıllarında en fazla olduğu saptanmıştır. Yapılan tezlerde çoğunlukla var olan ölçeklerin kullanıldığı ve çeşitli ölçek/envanter/formların geliştirildiği dikkat çekmektedir. Tezlerin büyük bir çoğunluğunda verilerin kâğıt-kalem şeklinde bire bir örnekleme ulaşılarak toplandığı görülmüştür. Bunun nedeninin teknolojinin, çevrimiçi iletişim uygulamalarının, sonradan zamanla yaygınlaşması olduğu düşünülmektedir. Örnekleme yöntemi olarak amaçlı/uygun örnekleme yönteminin en fazla olduğu, genel olarak incelenen tezlerde etik izin alındığı, genel olarak onam formu ya da izin ilgili kurumdan alındığı tespit edilmiştir. İstatistik analiz türlerine göre dağılım incelendiğinde ise %26 oranında frekans ve yüzde kayıtları ve %24 oranında varyans analizleri en sıklıkla yer almıştır. Genel olarak faktör analizi

dağılımına bakıldığında ise %52 oranında açımlayıcı faktör analizi olduğu görülürken, %48 oranında doğrulayıcı faktör analizi olduğu görülmüştür.

Araştırma yöntemleri çeşitliliğinin ergenliği konu alan tezlerde belli odaklanmalar gösterdiği ortaya çıkmaktadır. Ergenliği konu alan tezler arasında genel türe göre deneysel/yarı deneysel ve örnek olay çalışmalara daha çok yer verilmesi; bununla birlikte daha çok karma ve nitel çalışma yapılması önerilebilir. Var olan ölçek/ araştırmacı tarafından geliştirilen ölçek gibi çeşitli araştırma ayrıntıları için çalışmaların gözden geçirilmesi ve tezlerde metodolojik açıdan güçlü yapıların önemsenmesi konusunda ortak araştırma politikalarının geliştirilmesi düşünülebilir. Genel olarak araştırmalara bakıldığında amaçlı/uygun örnekleme yer almaktadır. Kuşkusuz pratik nedenlerle bu yöntem daha sıklıkla başvurulmaktadır ancak pek çok açıdan sınırlılık getiren bir örneklem belirleme yöntemi olduğu bilinmektedir.

Toplumsal sorunların çözümünde geliştirilen politikaların etkinliklerinin önemli bir yeri vardır. Son yıllarda politika hazırlamaya dönük süreçlerde istatistiksel verilerin kullanımı önem kazanmıştır. Somut ve tutarlı verilere dayanarak hareket etme sonucunda daha nitelikli politikalar ortaya çıkacaktır. Ancak sosyal araştırma konulu çalışmalarda yalnızca nicel verilere sahip olmak süreci olumsuz etkileyecektir (Tuna ve Yaman, 2016).

Politikaların etkinliğini artırmak için sosyal bilimler araştırmalarının etkinliği güçlenebilir. Çünkü sosyal araştırma sonucunda ulaşılan bilimsel bilgilerden yararlanılmasının, geliştirilen politikaların başarılarını da arttıracığı beklenmektedir. Dolayısıyla toplumsal sorunların çözümü için araştırmalarla politikaların bağı güçlendirilmelidir (Tekeli,2002). Dünya genelinde ergenlik araştırmalarına bakıldığında araştırmalardaki artışlara rağmen çalışmaların genel olarak değerlendirildiği, konu alanları ve yöntem birim çalışmalarının bütüncül şekilde ele alındığı yayımlara rastlanmamaktadır. (<https://data.unicef.org/adp>; Lerner, 2002; Silbereisen and Lerner, 2007). Bu sınırlılık bu çalışmada tezlerde ortaya çıkan genel eğilimlerin başka çalışmalarla ilişkilendirilerek değerlendirilmesini ve farklı kaynaklara dayandırılarak bulguların yorumlanmasını engellemiştir. Yine de genel bir durum saptama çalışması olarak alan yazına katkıda bulunma potansiyeli taşımaktadır.

Çalışmanın amacı doğrultusunda yer alan sınırlılıklar; tüm çalışmalara ulaşamaması, kayıp verilerin olması, ele alınan 20 değişkene yönelik bilgilendirmelerin her çalışmada açıkça yer almamasıdır. Bunların yanı sıra ilgili arama motorunda söz konusu değişkenlerin dağınık bir şekilde yer alması ve sistemli bir sınıflandırmanın bulunmaması bütüncül veriye ulaşmada zaman kaybına yol açmıştır. Yapılan araştırmayla bağlantılı olarak Kütükcü(2017) tarafından benzer yöntemle yapılan başka araştırmada da tezlerin büyük bir bölümünde örnekleme yönteminin belirtilmediği ve yöntem bakımından yeterli olmadıkları ifade edilmiştir (Kütükcü, 2017). İki ayrı araştırma sürecinde de gözlemlenen bu durum Türkiye’de araştırmacıların genel çalışma eğilimlerini ortaya koyması açısından

önemlidir. Kuşkusuz ergenlik tezlerini ya da araştırmalarını bütüncül olarak ele alan başka çalışmaların bulunmaması verilerin yorumlanması açısından önemli bir sınırlılık oluşturmaktadır.

Sonuç olarak, Türkiye’de ergenliği konu alan ve bu yaşam dönemine odaklanan araştırmaların artması önemli görölmektedir. Bu tür konu alanlı çalışmaların tezler boyutunda nasıl bir yapı gösterdiğini belirlemenin araştırmaların geliştirilmesi ve desteklenmesi açısından değerli olduğu düşünölmektedir. Bu araştırma YÖK tarafından listelenen temel yapıya dayanarak ergenliği konu alan tez çalışmalarının arttığını göstermektedir. Öte yandan, diğer araştırmaların (tez dışı), dergilerin ve raporların incelenmesiyle Türkiye’deki ergenlik araştırmalarını daha kapsamlı bir biçimde incelemek mümkün olabilir. Nitekim araştırmaların uygulamaya yansımalarının ve politika üretmeye katkıda bulunmasının önemli olduğu düşünölmektedir.

Kaynakça

- Adams, G.A. & Berzonsky, M.(2003). *Understanding conduct problems in adolescence from a life span perspective*. The Blackwall handbook of adolescent development, (G. R. Adams Ed.), (pp.470 – 493), Oxford: UK: Blackwell.
- Arnett, J. J. (2001). *Adolescence and emerging adulthood*. Prentice Hall: NewYork
- Arnett, J. J. (2015). Introduction to the special section: Reflections on expanding the cultural scope of adolescent and emerging adult research, *Journal of Adolescent Research*, 30(6), 655-660
- Çok, F. (2013). *Günümüzde ergenlik araştırmaları*. Prof. Dr. Bekir Onur’a armağan: Çocuklar, gençler ve müze eğitimi (İçinde) (Figen Çok ve Ceren Karadeniz Ed.) Ankara: Anı Yayıncılık. (ss. 143-180).
- Derman, O. (2008). *Ergenlerde psikososyal gelişim*. Adolesan sağlığı II (ss.19-21). İstanbul: Yayın İndeksi.
- Koçak, A., & Arun, Ö. (2006). İçerik analizi çalışmalarında örneklem sorunu. *Selçuk İletişim*, 4(3), 21-28.
- Kütökcü, A. (2017). Türkiye’de kadın liderlik alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Kadın Araştırmaları Dergisi*, 15, 26-47.
- Larson, R. W., Wilson, S., & Rickman, A. (2010). *Globalization, societal change, and adolescence across the world*. In Lerner, R., Steinberg, L. (Eds.), *Handbook of adolescent psychology* (Vol. 2, 3rd ed., pp. 590-622). New York, NY: Wiley.
- Lerner, R.M. (2002). *Adolescence: Development, diversity, context and application*. Prentice-Hall, New Jersey
- Levy-Warren, M. N. (1996). *The Adolescent Journey: Development, Identity Formation, and Psychotherapy*. Lanham: A Jason Aronson Book.

- Parlaz, E. A., Tekgöl, N., Karademirci, E., & Öngel, K. (2012). Ergenlik dönemi: Fiziksel büyüme, psikolojik ve sosyal gelişim süreci. *Turkish Family Physician*, 3(2), 10-16.
- Silbereisen, R., & Lerner, R. M. (2007) *Approaches to positive youth development*. Sage Publications, London
- Steinberg, L (2005). *Adolescence*. McGraw: New Jersey
- Steinberg, L. (2014). *Fırsatlar dönemi olarak ergenlik*. (E. Boynueğri, Çev. F. Çok,Ed) Ankara: İmge Kitabevi.
- Tekeli, İ. (2002). Sosyal araştırma ile politika oluşturma bağının kurulması üzerine. *İTÜ Dergisi/a: Mimarlık, planlama, tasarım*, 1(1), 45-53.
- Telef, B. B. (2014). Ergenlerde olumlu ve olumsuz duygular ile riskli davranışlar arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 591-604.
- Tuna, A. S., Yaman, Ö. M. (2016). Türkiye’de gençlik ve madde bağımlılığı literatürü: 1980 sonrası yapılan lisansüstü tezler üzerine bir inceleme. *Gençlik ve bağımlılık (İçinde) (Ömer Miraç Yaman ve Abdullah Sabit Tuna Ed.)* Ankara: Gençlik ve Spor Bakanlığı (s. 10-58).
- UNICEF. (2022). Adolescent Data Portal”. Erişim: 31 Temmuz 2022. <https://data.unicef.org/adp>.